

**TURU-
UURINGUTE
AS**

Avaliku arvamuse seireuuring

August

Küsitlus 15a. ja vanema elanikkonna seas
10.– 14. august 2022

Uuringu taust

• Eesmärk

- Uuringu eesmärgiks oli kaardistada elanike hoiakuid erinevatel ühiskonnas olulistel teemadel (nt suhtumine Nõukogude sümbolikaga mälestusmärkide teisaldamisse, Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmisse ja COVID-vastasesse vaksineerimisse, usaldus poliitiliste institutsioonide ja meediakanalite vastu, majanduslik toimetulek ja vaimne tervis).

• Sihtrühm, valim ja küsitlustöö

- Uuringu sihtrühmaks on Eesti elanikud vanuses 15a. ja vanemad. Kokku vastas küsitlusele 1256 inimest.
- Valim on esinduslik Eesti regioonide, asulatüübi, vastaja soo, vanuserühma ja rahvuse suhtes. Lisaks põhivalimile (1003 Eesti elanikku) moodustati ka Ida-Virumaa lisavalim suurusega 253 vastajat.
- Küsitlus viidi läbi veebi- ja telefoniküsitluse kombineeritud meetodil. Küsitlus toimus ajavahemikus 10.– 14. august 2022.

• Tellija

- Tulemuste omandiõigus kuulub tellijale. Uuringu tellijaks on Riigikantselei.

• Veapiirid

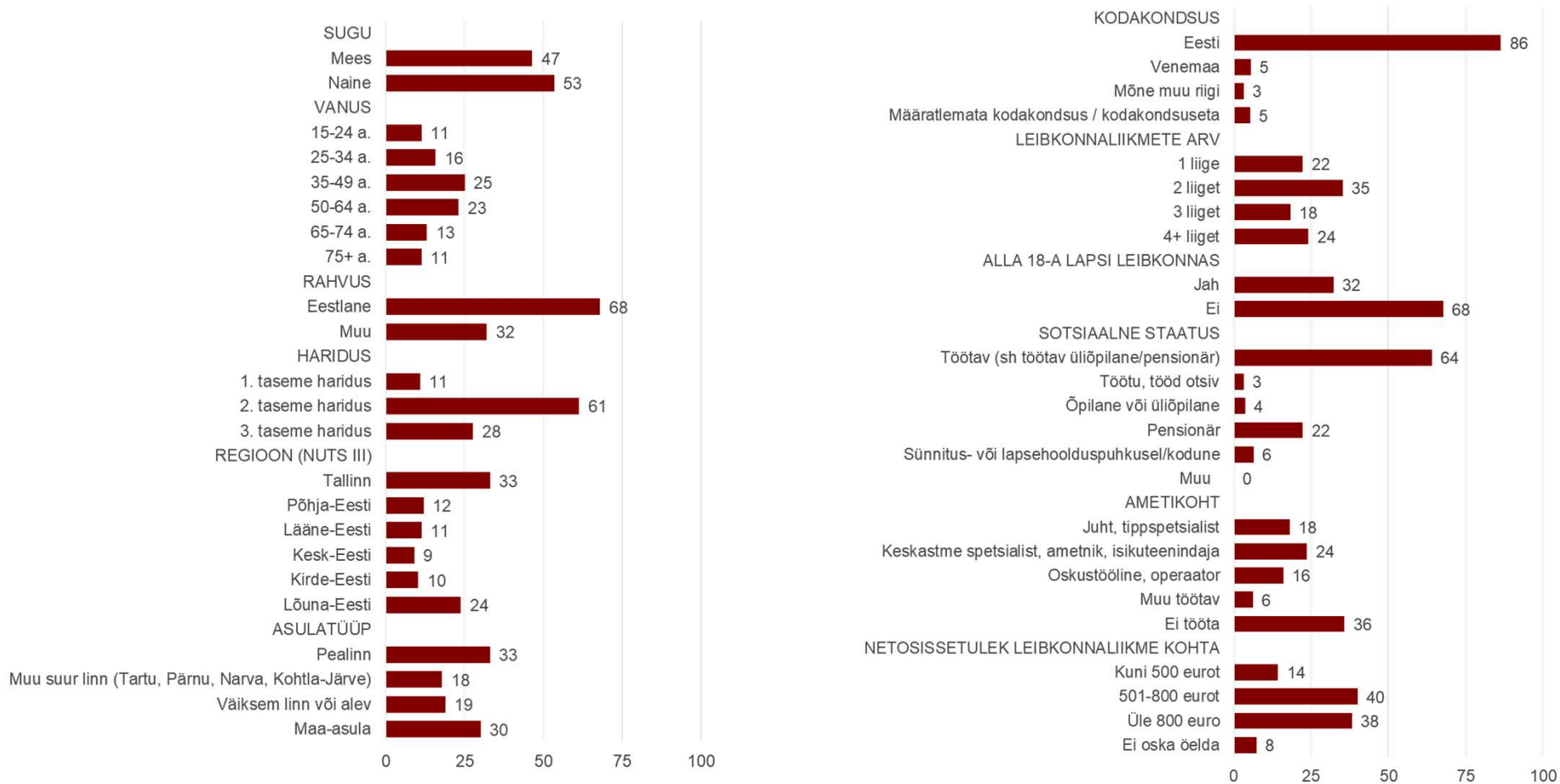
- Tulemuste laiendamisel üldkogumile (15-aastased ja vanemad elanikud) tekkida võiva maksimaalse valimivea suurus jääb 95%-lisel usaldusnivool 2,52% piiresse (väiksemate gruppide, nt vanuserühmad, vaatlemisel võib viga olla suurem).

• Võrdlusandmed

- Käesolevas raportis on ajaliste võrdluste tegemisel kasutatud andmeid varasematest Riigikantselei avaliku arvamuse seireuuringutest ning COVIDi-teemalistest seireuuringutest.

Valimi profiil

N=1256, %

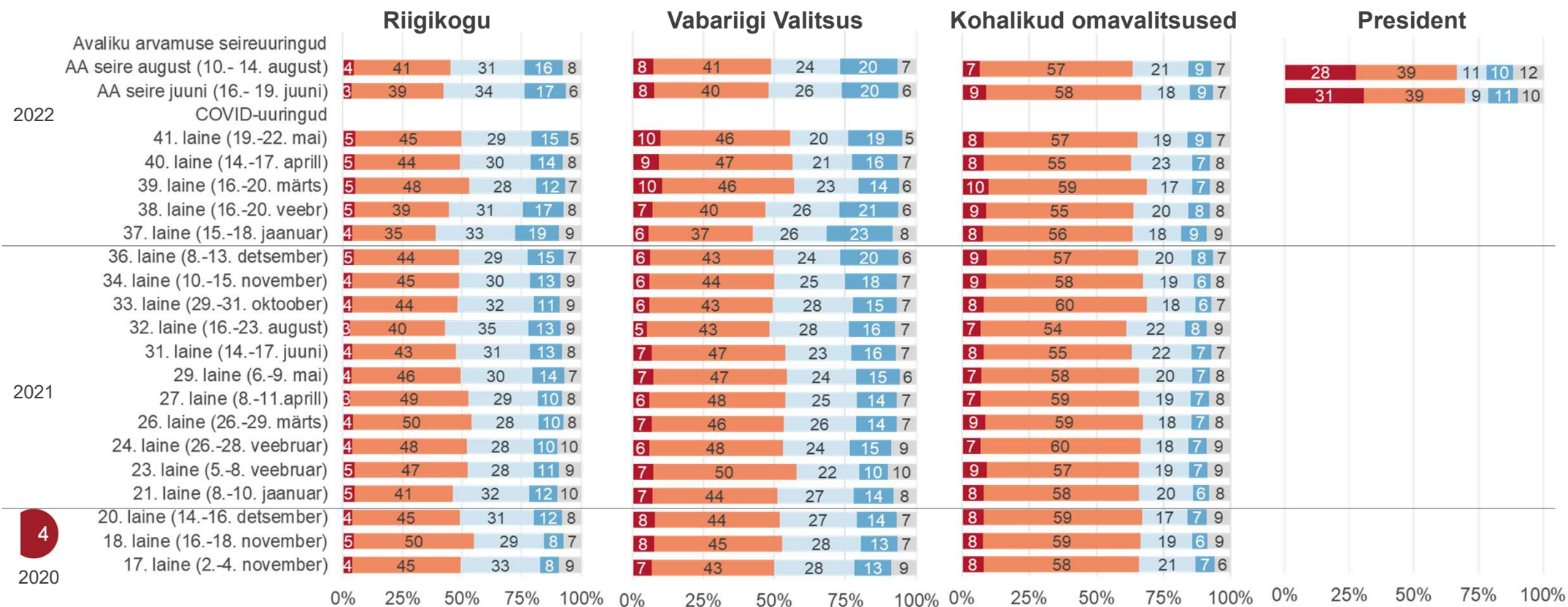
* HARIDUS: **1. taseme haridus:** Alg- või põhiharidus, kutseharidus põhihariduse baasil; **2. taseme haridus:** kesk- või keskeriharidus, kutseharidus keskhariduse baasil; **3. taseme haridus:** kõrgharidus

Usaldus riigiinstitutsioonide vastu, ajaline võrdlus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1251-1257 vastajat)

Mil määral Te usaldate järgmisi Eesti riigiinstitutsioone?

■ Täielikult usaldan ■ Pigem usaldan ■ Pigem ei usalda
■ Üldse ei usalda ■ Ei oska öelda

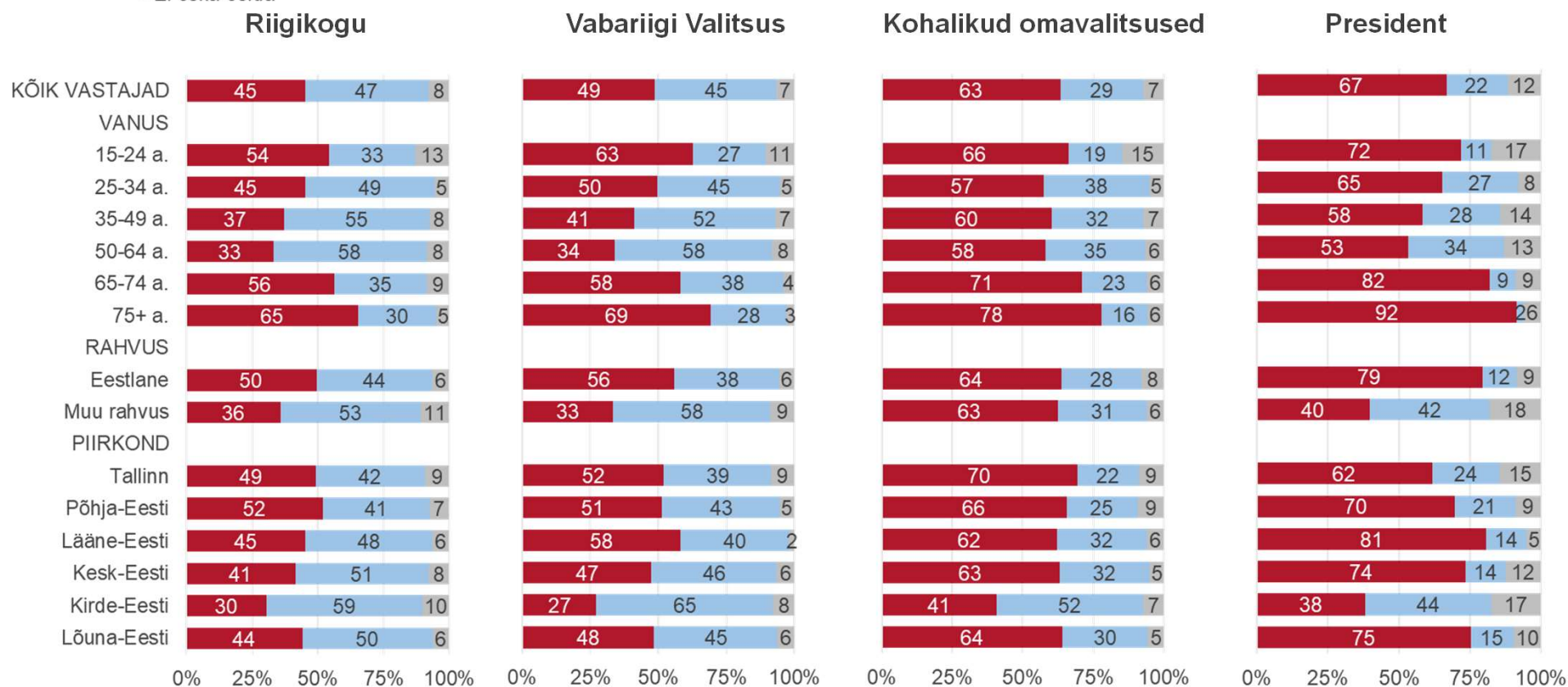

Usaldus riigiinstitutsioonide vastu, taustrühmade võrdlus

Kõik vastajad, n=1256

Mil määral Te usaldate järgmisi Eesti riigiinstitutsioone?

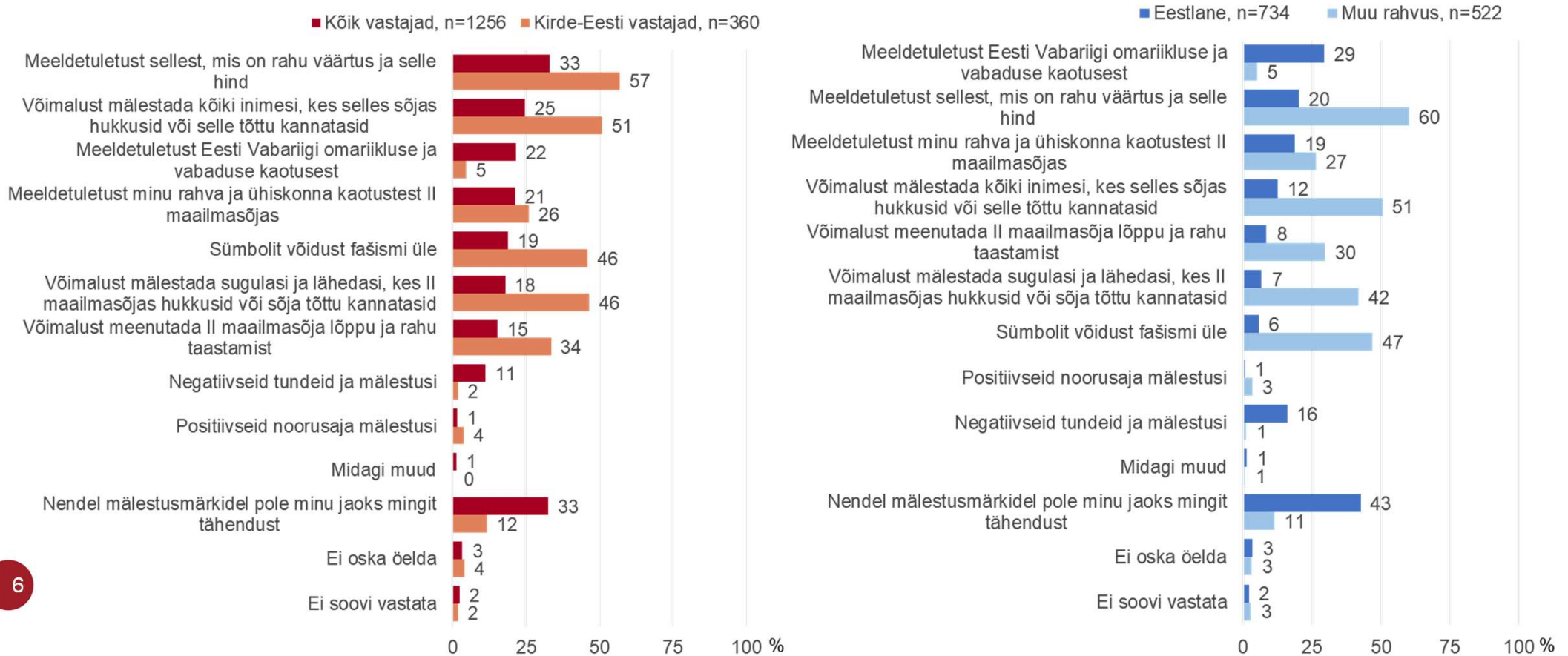
- Täielikult usaldan/pigem usaldan
- Pigem ei usalda/üldse ei usalda
- Ei oska öelda

Nõukogude sümboolikaga sõjamonumentide tähendus

Kõik vastajad, n=1256

Suur osa Nõukogude sümboolikaga mälestusmärkidest Eestis (nt T-34 tank Narvas, Raadi mälestusmärk Tartus vm) on seotud teise maailmasõjaga ning nende tähendus on eri inimeste jaoks erinev. Mis tähendus on nendel mälestusmärkidel Teie jaoks isiklikult? Kas need mälestusmärgid tähendavad Teie jaoks...

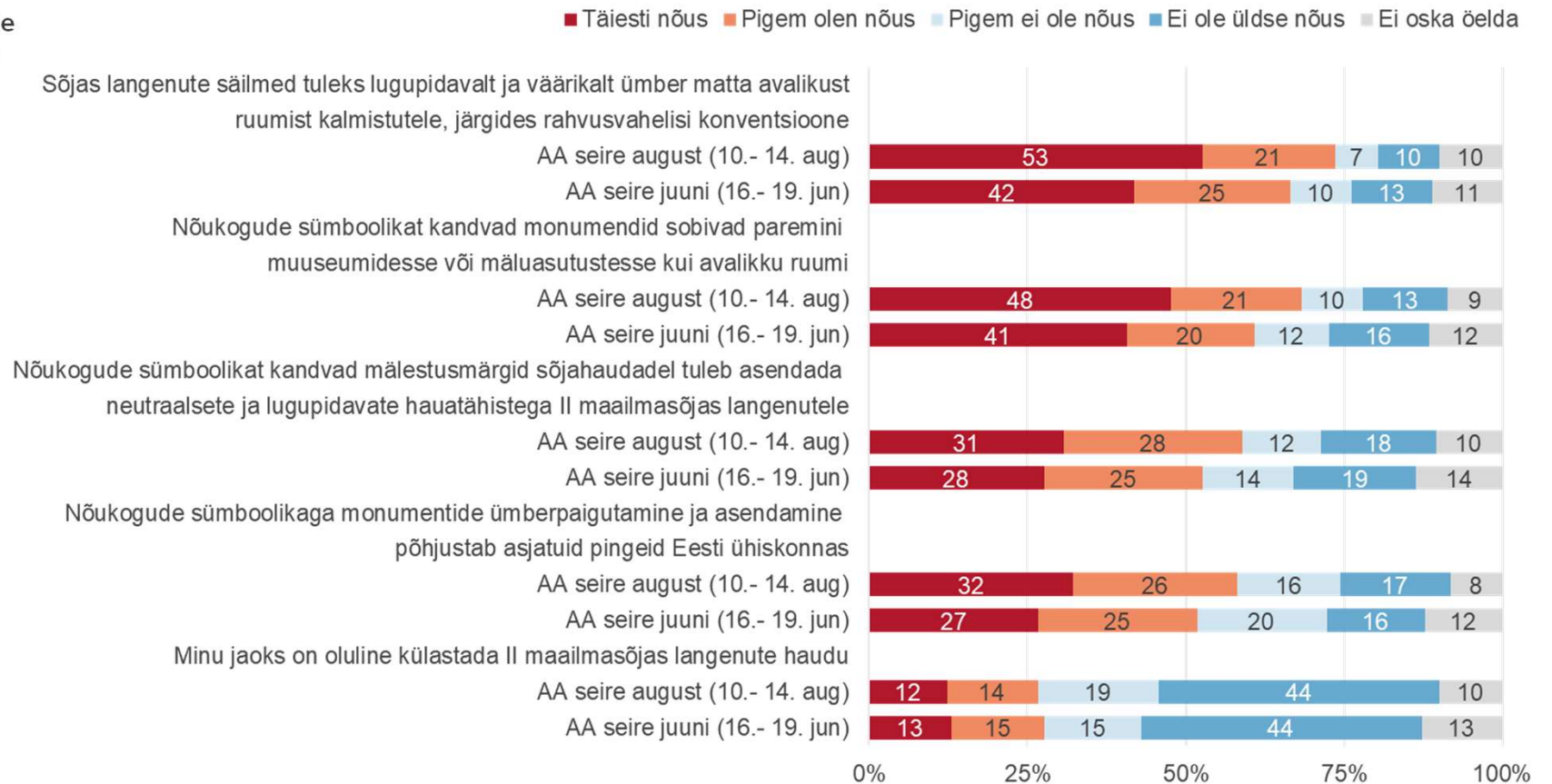

Suhtumine Nõukogude sümboolikaga sõjamonumentide teisaldamisse

Kõik vastajad, n=1256 (juunikuises seires samuti 1256 vastajat)

Üle Eesti on mitmes kohas Nõukogude režiimi sümboolikat kandvaid monumente, millest osa tähistab II maailmasõjas langenute matmispaiku. Arutusel on olnud sõjas langenute säilmete väärikas ümbermatmine avalikust ruumist kalmistutele, tehes seda lugupidavalt hukkunute suhtes ja rahvusvahelisi konventsioone austades, ja Nõukogude sümboolikaga monumentide koondamine muuseumidesse.

Kuivõrd Te olete nõus järgmiste antud teemat puudutavate väidetega?

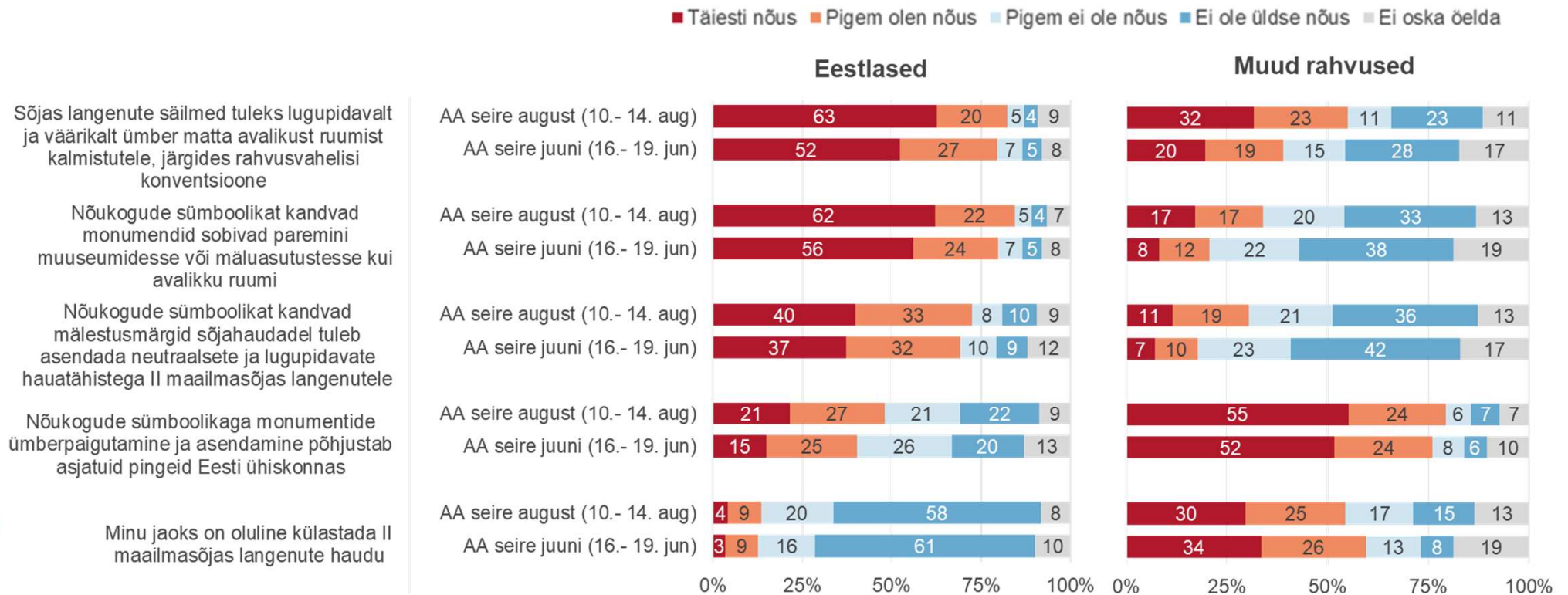

Suhtumine Nõukogude sümboolikaga sõjamonumentide teisaldamisse, eestlaste ja muudest rahvustest vastajate võrdlus

Kõik vastajad, n=1256 (juunikuises seires samuti 1256 vastajat)

Üle Eesti on mitmes kohas Nõukogude režiimi sümboolikat kandvaid monumente, millest osa tähistab II maailmasõjas langenute matmispaiku. Arutusel on olnud sõjas langenute säilmete väärikas ümbermatmine avalikust ruumist kalmistutele, tehes seda lugupidavalt hukkunute suhtes ja rahvusvahelisi konventsioone austades, ja Nõukogude sümboolikaga monumentide koondamine muuseumidesse.

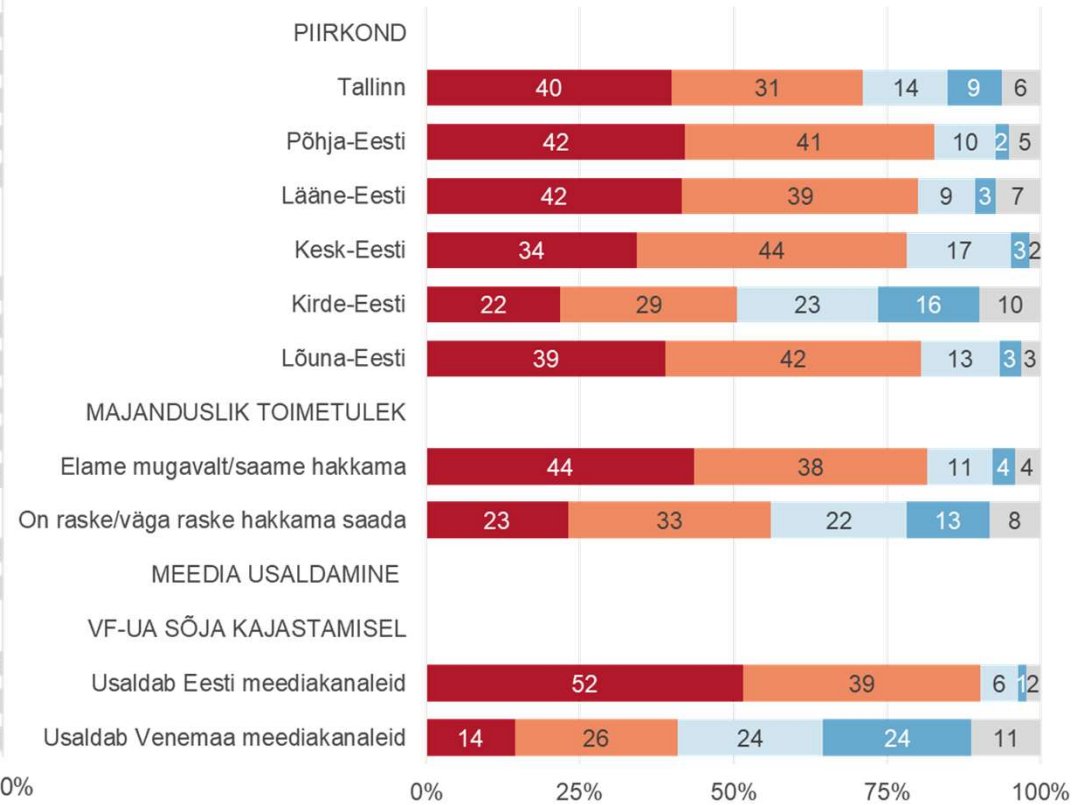
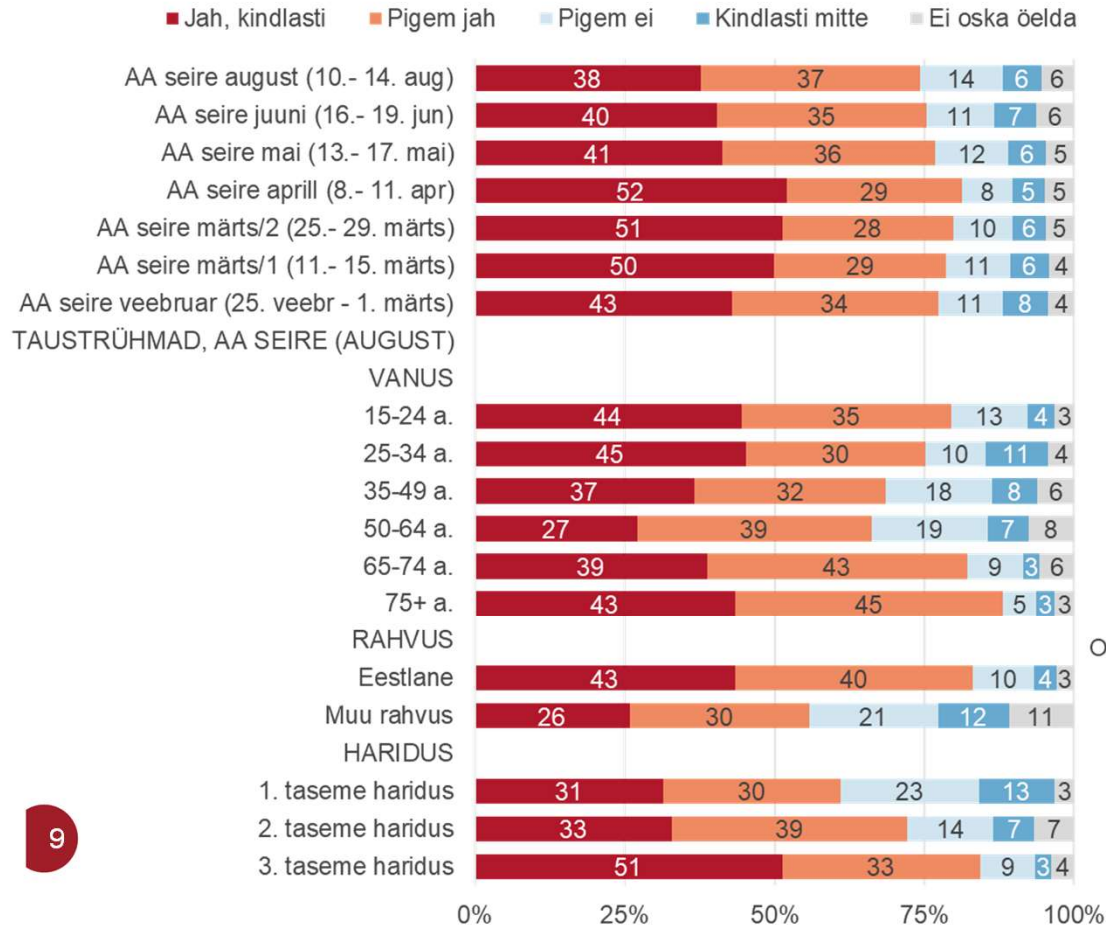
Kuivõrd Te olete nõus järgmiste antud teemat puudutavate väidetega?

Suhtumine Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmisesse

Kõik vastajad, n=1256 (eelmistes uuringutes 1252-1256 vastajat)

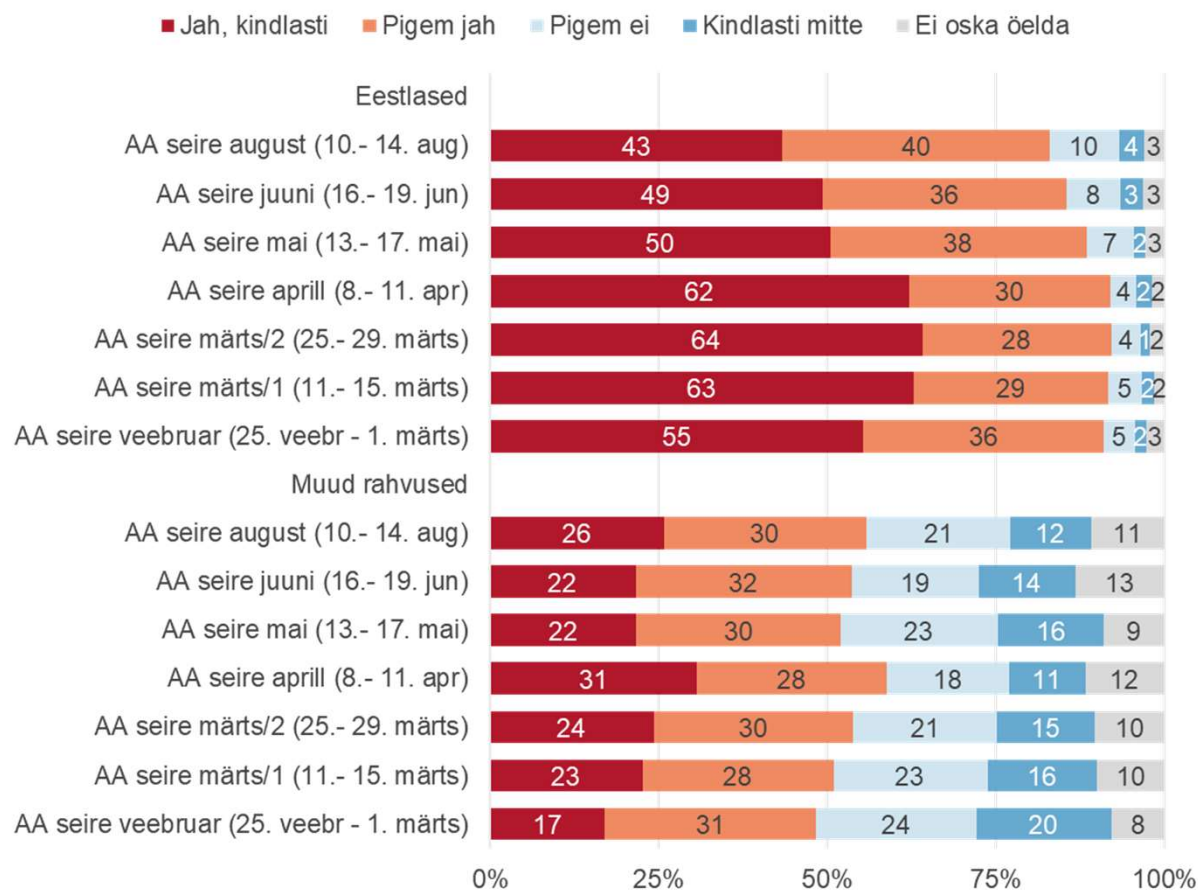
Kas Teie arvates peaks Eesti vajadusel võtma vastu sõjapõgenikke Ukrainast?

Suhtumine Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmisse Eestlaste ja muudest rahvustest vastajate võrdlus

Kõik vastajad, n=1256 (eelmistes uuringutes 1252-1256 vastajat)

Kas Teie arvates peaks Eesti vajadusel võtma vastu sõjapõgenikke Ukrainast?

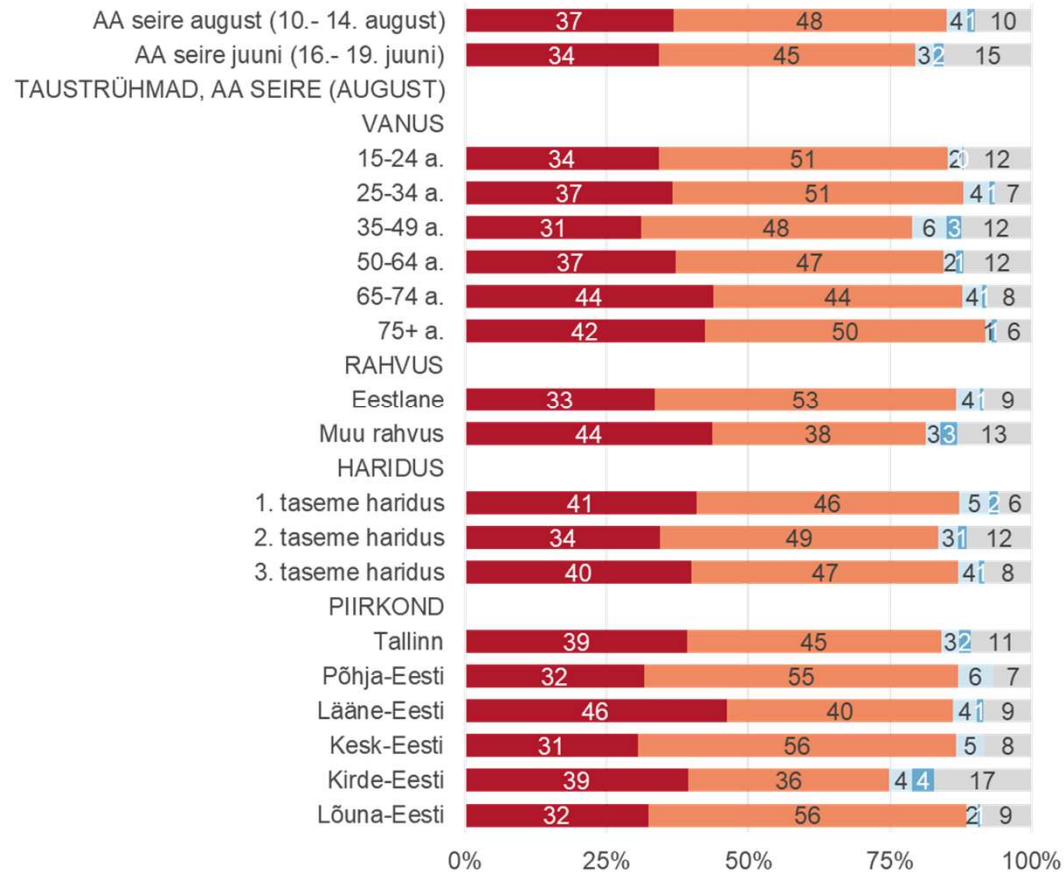

Hoiakud seoses Ukraina põgenike vastuvõtmisega

Kõik vastajad, n=1256 (juunikuises seires samuti 1256 vastajat)

Nõustumine väitega: Eesti on siia saabunud Ukraina sõjapõgenikke hästi toetanud

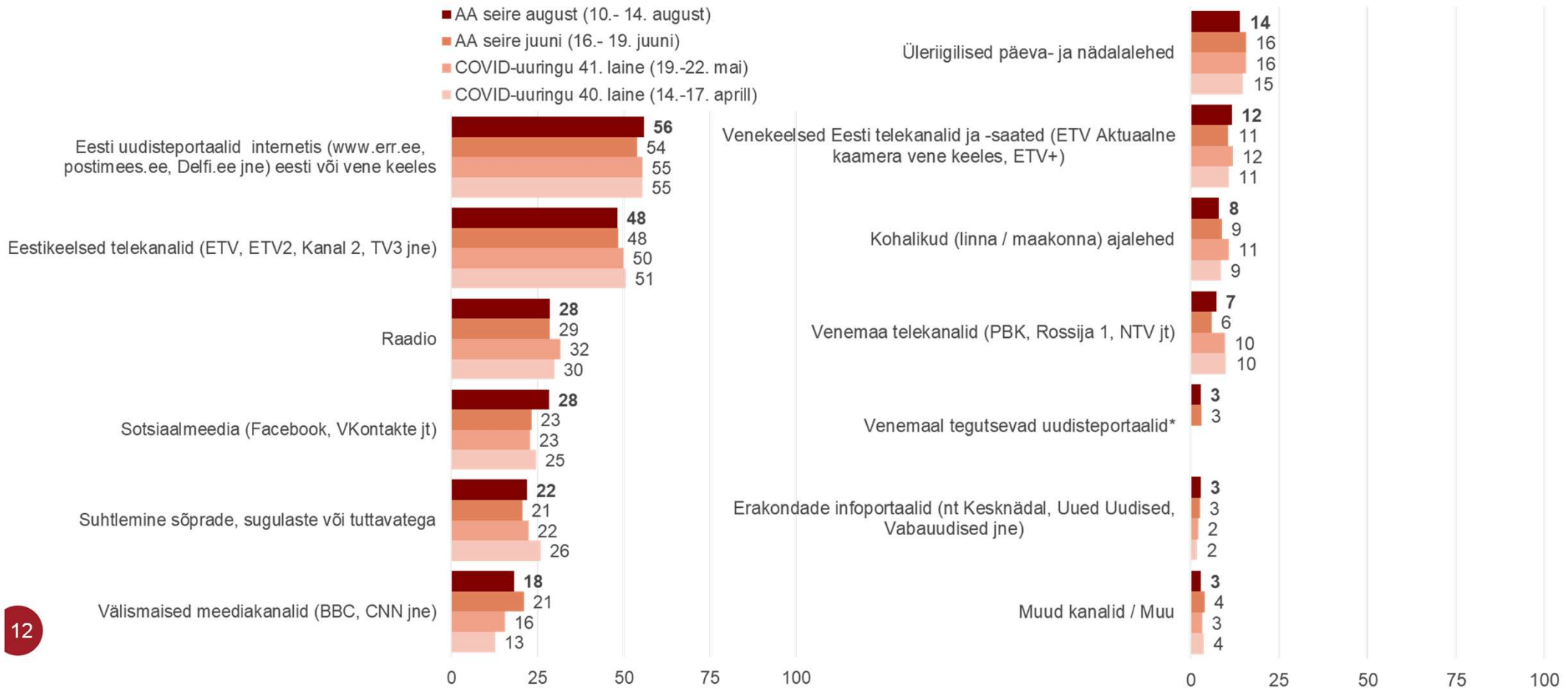
■ Täiesti nõus ■ Pigem olen nõus ■ Pigem ei ole nõus ■ Ei ole üldse nõus ■ Ei oska öelda

Infokanalite olulisus

Kõik vastajad, n=1256 (eelmistes uuringutes 1254-1256 vastajat), %

Millised järgnevad meediakanalid on Teile infoallikana, uudiste ja teadmiste hankimise vahendina kõige olulisemad?

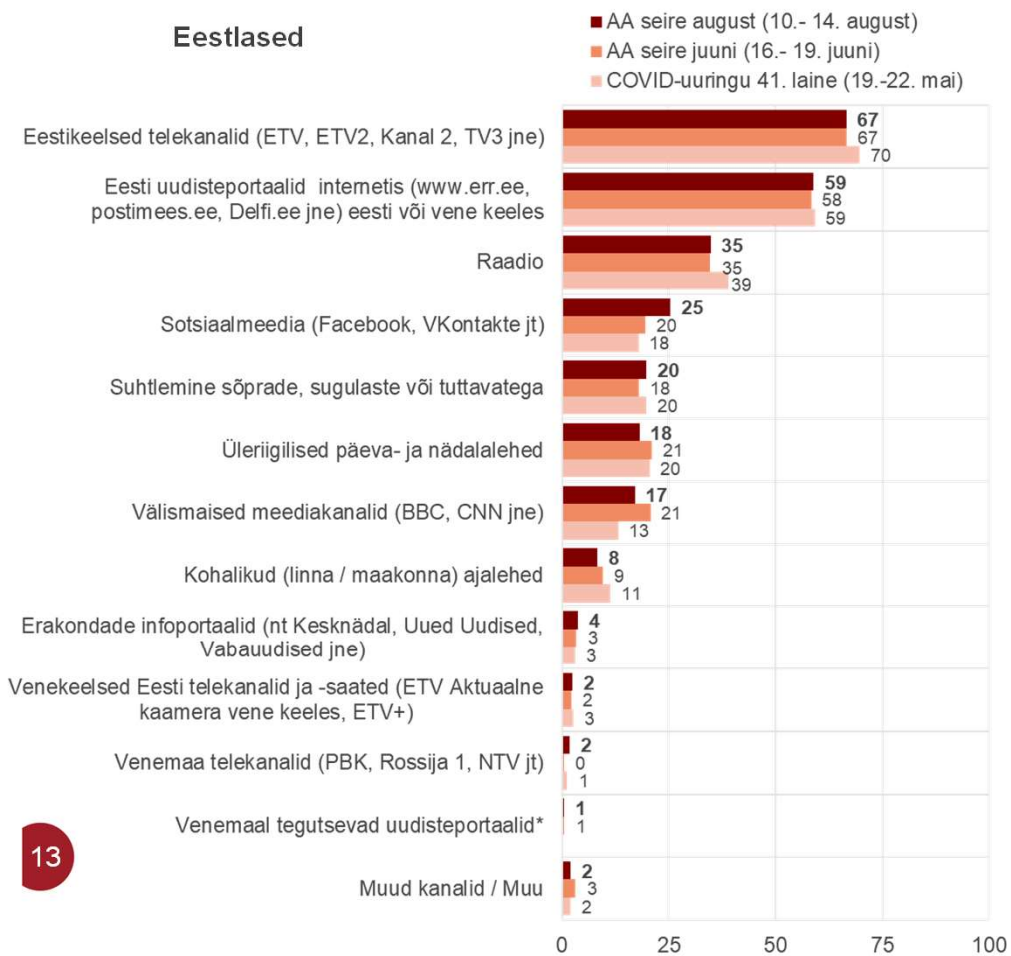
*Antud vastusevariant lisati esmakordselt AA juunikuisest seirest

Infokanalite olulisus, ajaline võrdlus eestlaste ja muudest rahvustest vastajate lõikes

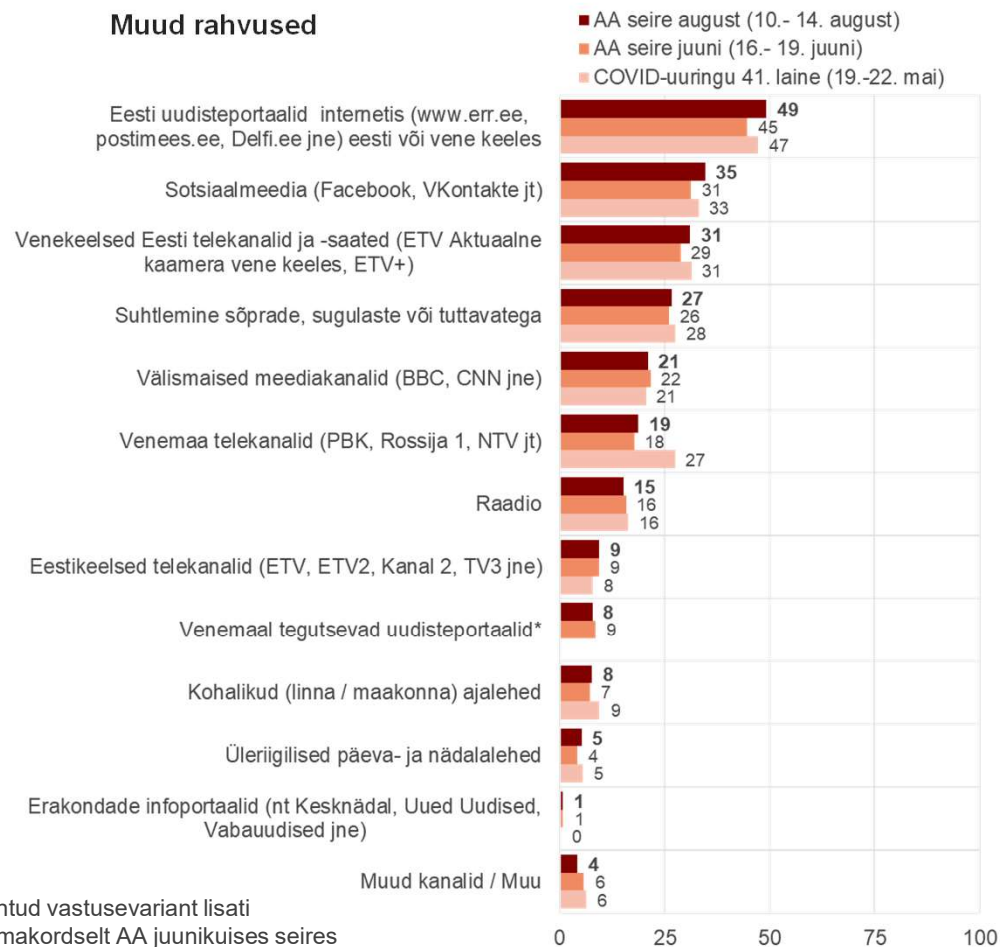
Kõik vastajad, n=1256 (eelmistes uuringutes 1255-1256 vastajat), %

Millised järgnevad meediakanalid on Teile infoallikana, uudiste ja teadmiste hankimise vahendina kõige olulisemad?

Eestlased

Muud rahvused

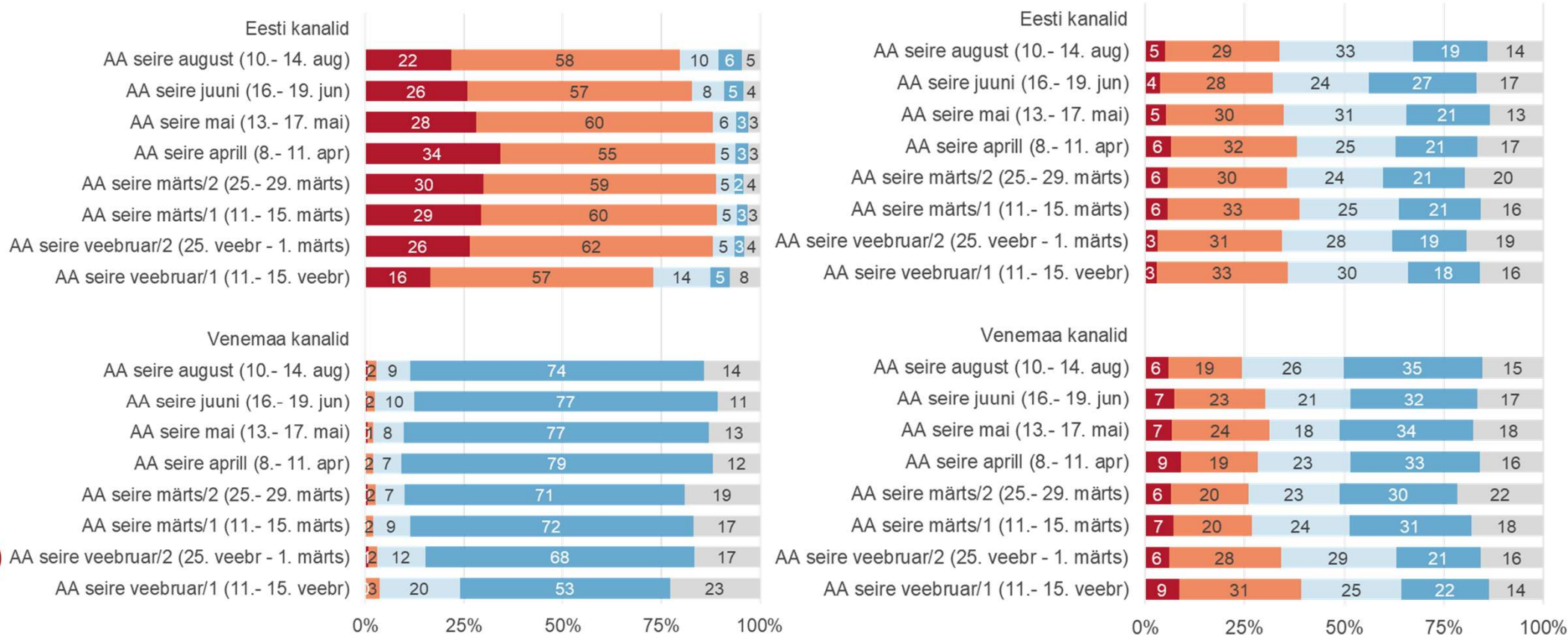
*Antud vastusevariant lisati esmakordselt AA juunikuises seires

Usaldus Eesti ja Venemaa uudistekanalite vastu Venemaa-Ukraina konflikti teemal, eestlaste ja muudest rahvustest vastajate võrdlus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1256 vastajat)

Kuivõrd Te usaldate Vene-Ukraina konflikti teemal antava teabe osas järgnevaid uudistekanaaleid (sh infokanalid internetis)?

Eestlased ■ Täielikult usaldan ■ Pigem usaldan ■ Pigem ei usalda ■ Üldse ei usalda ■ Ei oska öelda **Muud rahvused**

Usaldus Lääne ja Ukraina uudistekanalite vastu Venemaa-Ukraina konflikti teemal, eestlaste ja muudest rahvustest vastajate võrdlus

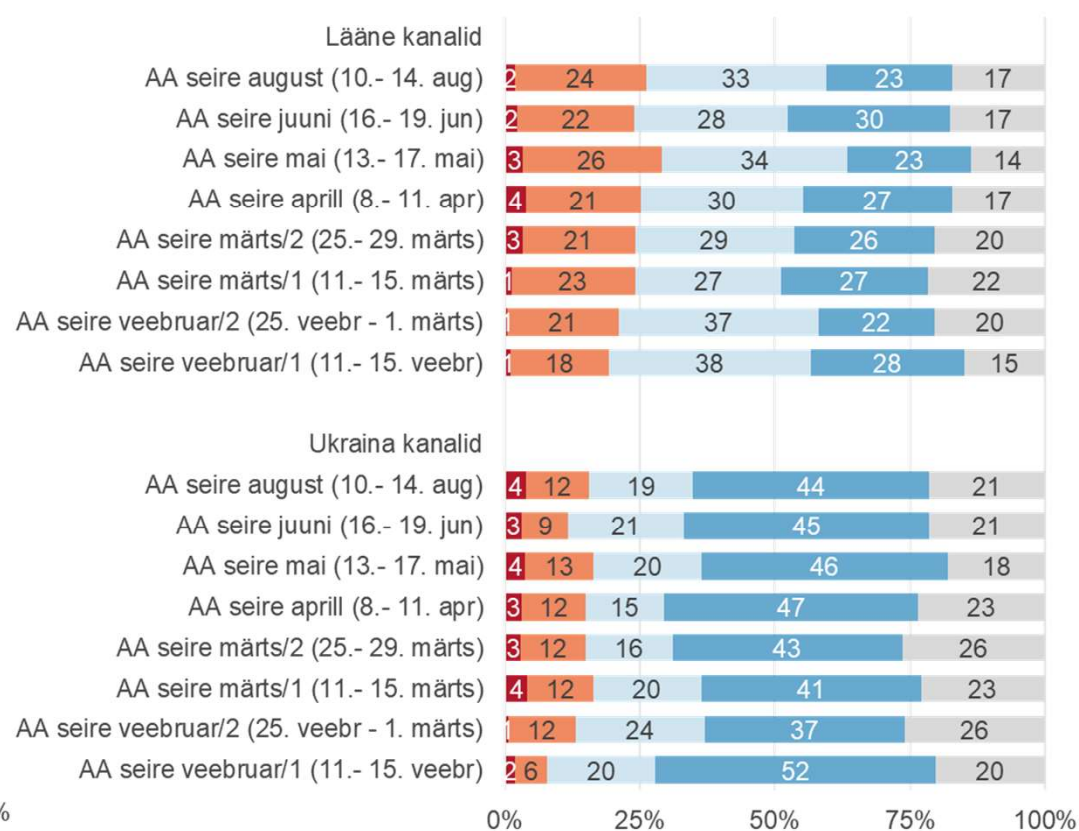
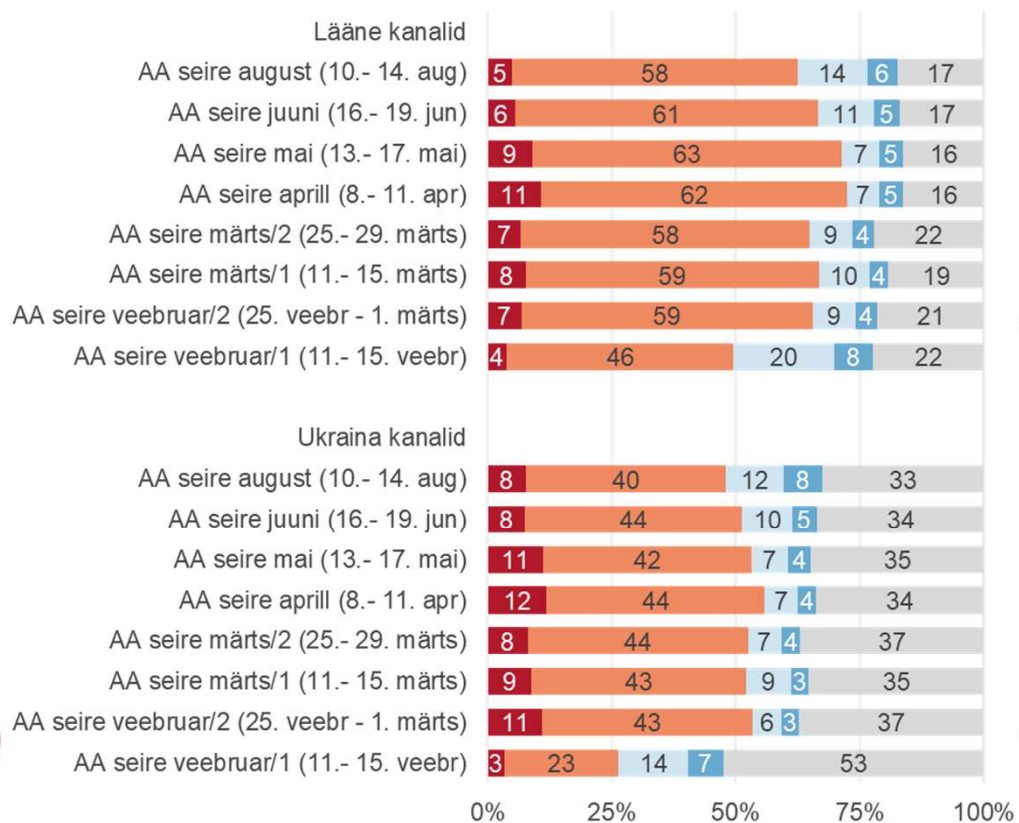
Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1256 vastajat)

Kuivõrd Te usaldate Vene-Ukraina konflikti teemal antava teabe osas järgnevaid uudistekanaaleid (sh infokanalid internetis)?

Eestlased

- Täielikult usaldan
- Pigem usaldan
- Pigem ei usalda
- Üldse ei usalda
- Ei oska öelda

Muud rahvused

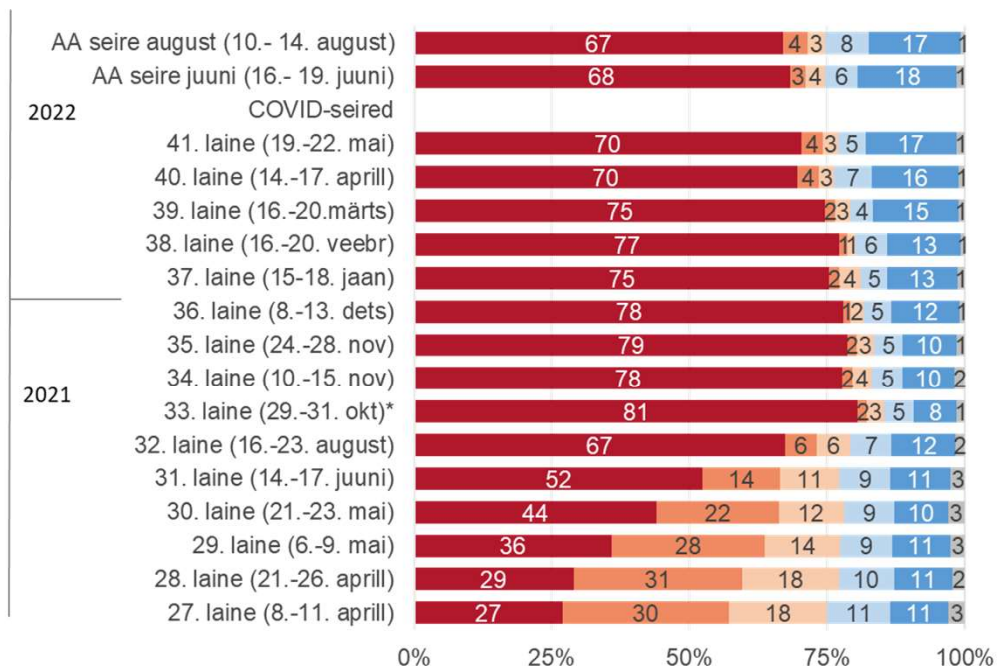
Suhtumine COVID-19 vastu vaktsineerimisse

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1251-1509 vastajat)

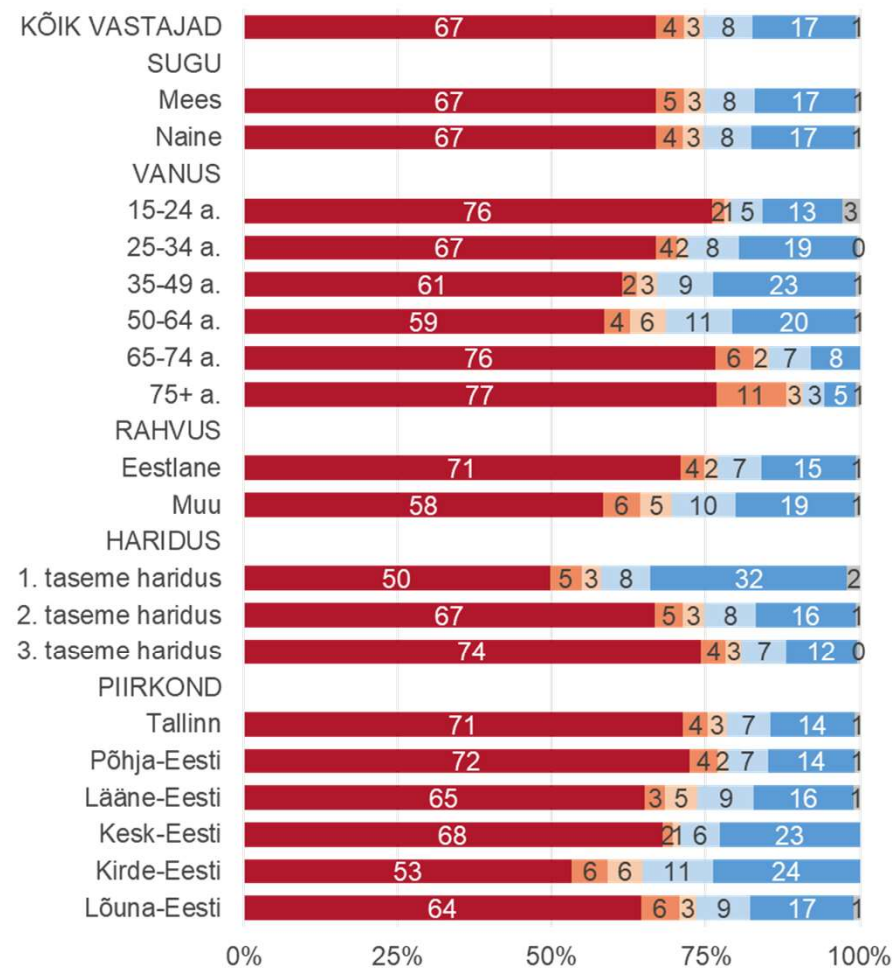
Taustrühmade võrdlus, AA seire (august)

Kas plaanite end vaktsineerida COVID-19 haiguse vastu, kui seda teile tasuta võimaldatakse?

- Olen juba vaktsineeritud (saanud vähemalt ühe süsti)
- Jah, kindlasti
- Ma pole veel otsustanud, kuid ilmselt jah
- Ma pole veel otsustanud, kuid ilmselt mitte
- Kindlasti mitte
- Ei oska öelda

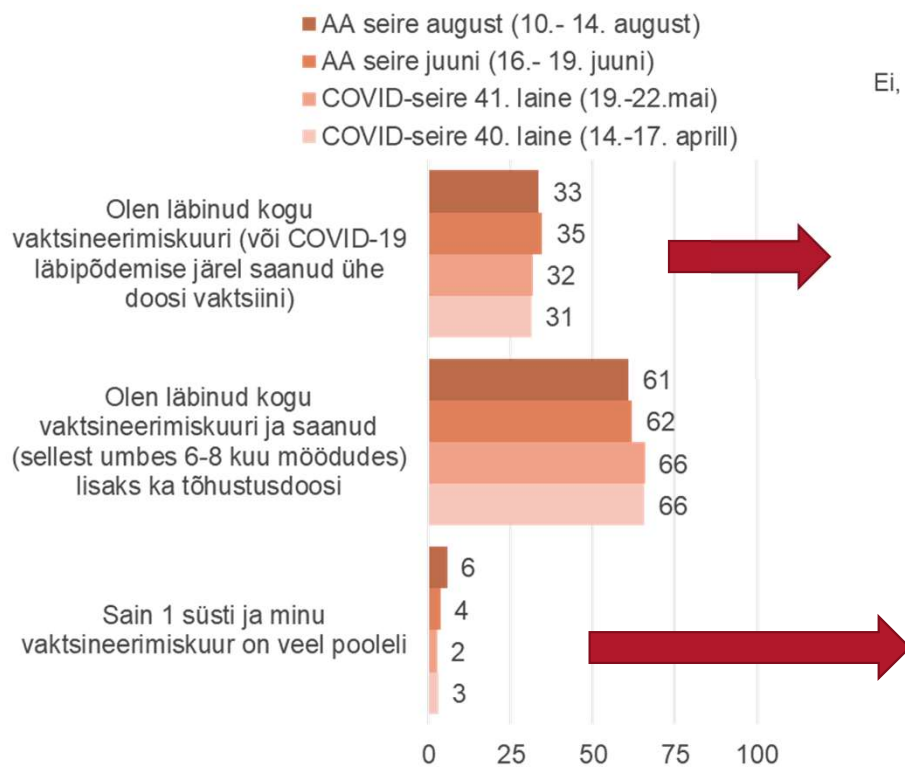
* 33. küsitluslaines oli küsimuse ülesehitus teistsugune

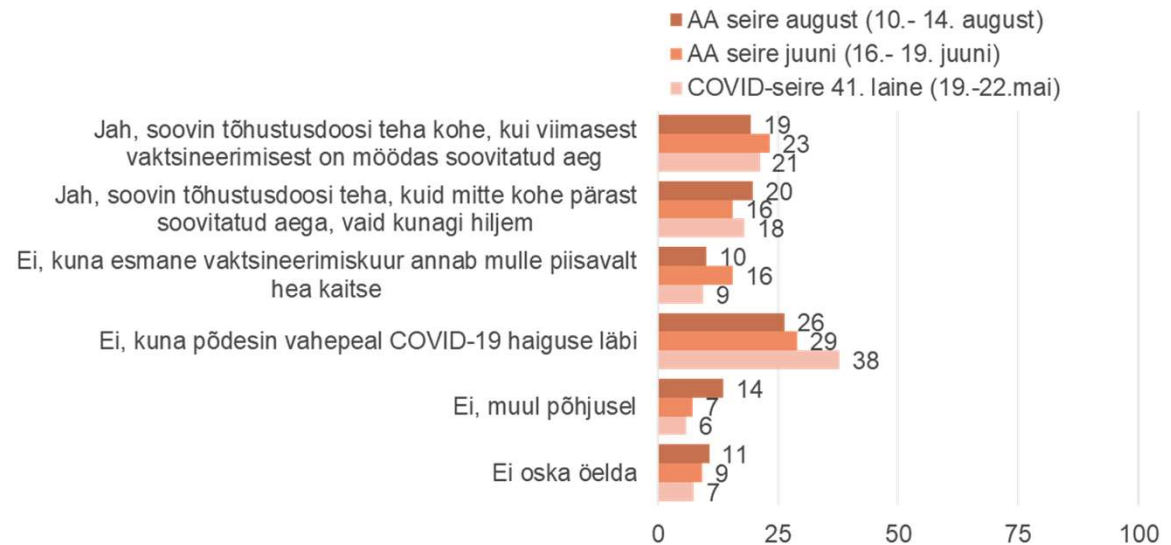
Vaktsineerimise staatus ning tahe vaktsineerimiskuur lõpule viia

Märkсите, et olete vaktsineeritud. Palun täpsustage, kas Teie vaktsineerimiskuur on pooleli või olete läbinud kogu vaktsineerimiskuuri, ning kas olete lisaks vaktsineerimise täiskuurile (1 või 2 süsti sõltuvalt vaktsiinist) ligi pool aastat hiljem saanud ka tõhustusdoosi?

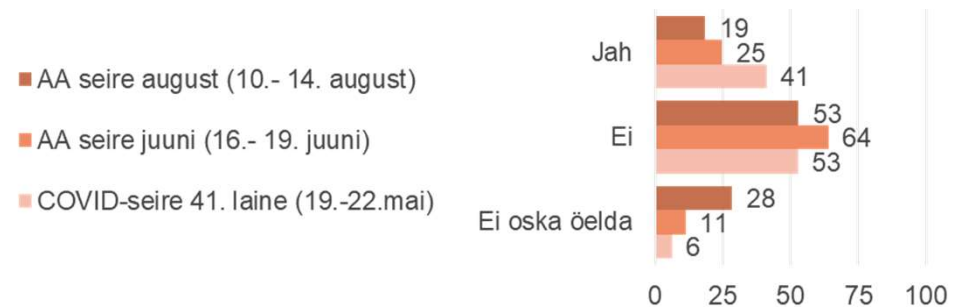
Vaktsineeritud vastajad, viimases seires n=817, %

Kas Teil on kavatsus teha siis, kui esmasest vaktsineerimiskuurist on möödunud 6-8 kuud, lisaks ka tõhustusdoos? Vastajad, kes on läbinud kogu vaktsineerimiskuuri, kuid pole saanud tõhustusdoosi, viimases seires n=271, %

Kas Teil on kavatsus vaktsineerimiskuur teise süstiga kindlasti lõpuni viia? Vastajad, kelle vaktsineerimiskuur on pooleli, viimases seires n=47, %

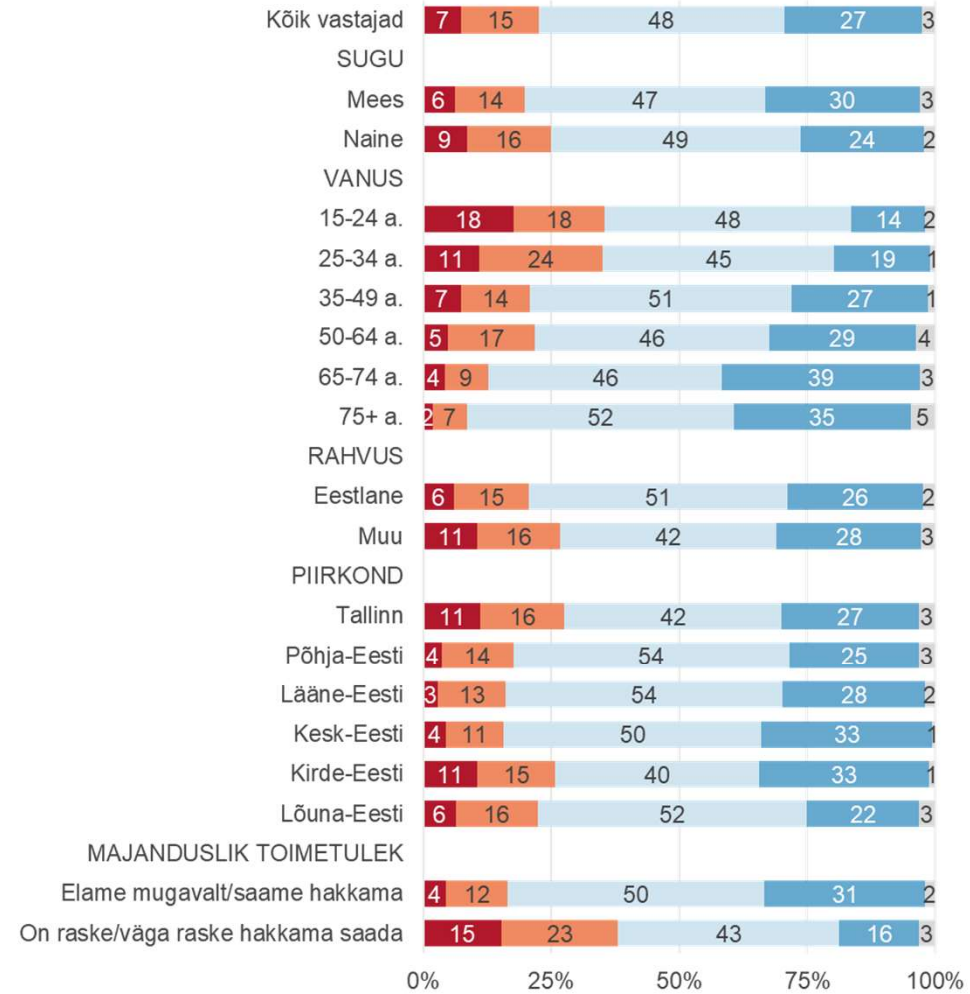
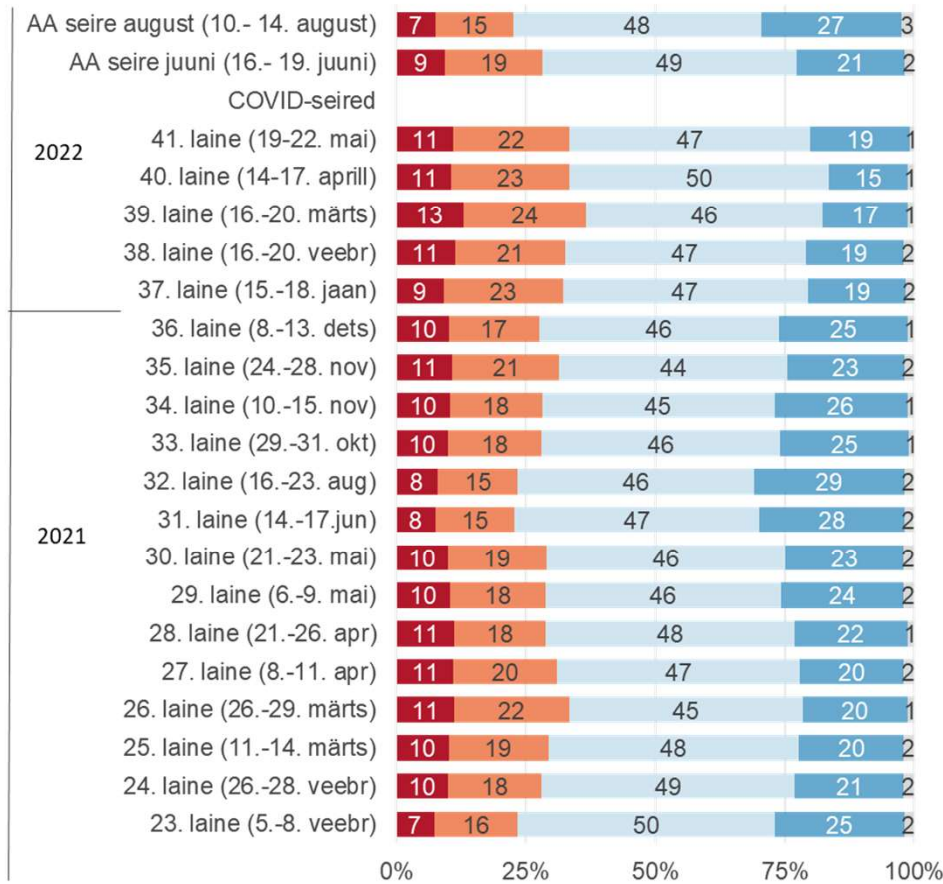
Stressi tundmine

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1251-1509 vastajat)

Kas Te olete viimase 30 päeva jooksul olnud stressis või pinges all?

■ Jah, väga suurel määral
 ■ Jah, suurel määral
 ■ Jah, vähesel määral
■ Ei, üldse mitte
 ■ Ei oska öelda

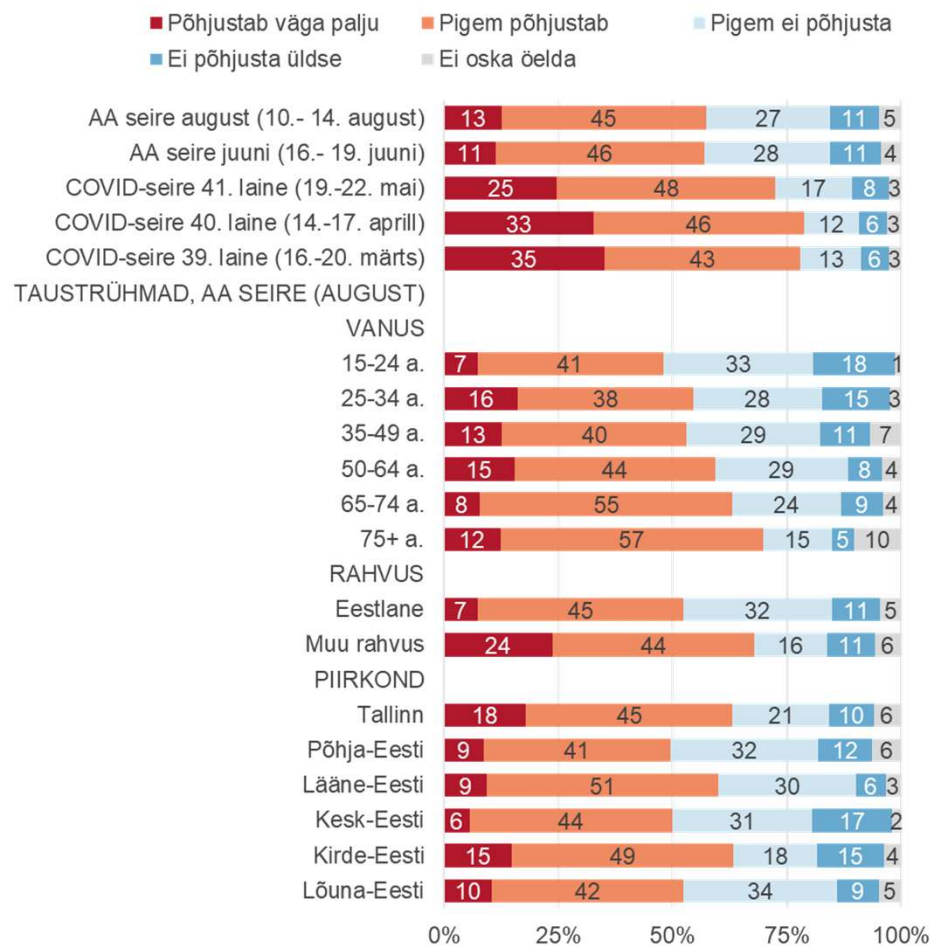
Taustrühmade võrdlus, AA seire (august)

Pinge ja stress Ukrainas toimuva pärast

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1254-1256 vastajat)

Kas ja mil määral põhjustab Ukrainas toimuv hetkel Teile täiendavat pinget ja stressi?

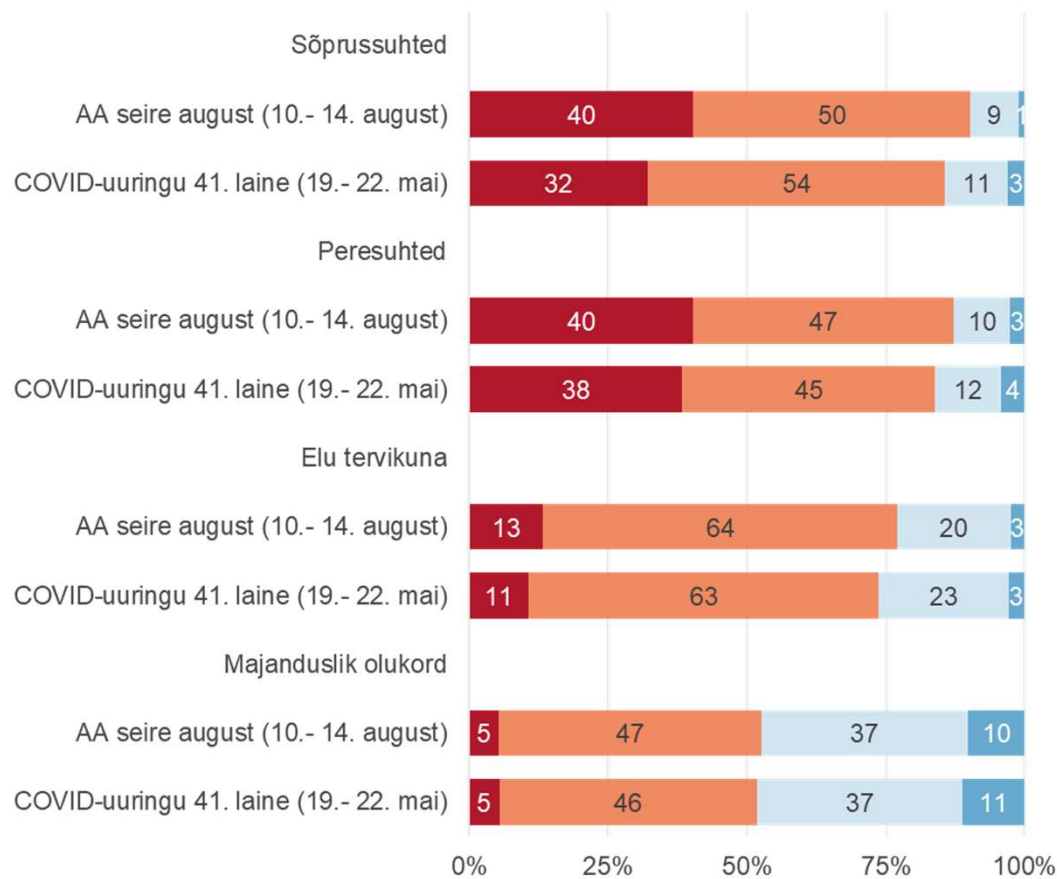

Rahulolu oma elu erinevate tahkudega

Kõik vastajad, n=1256 (COVID-uuringus 1255 vastajat)

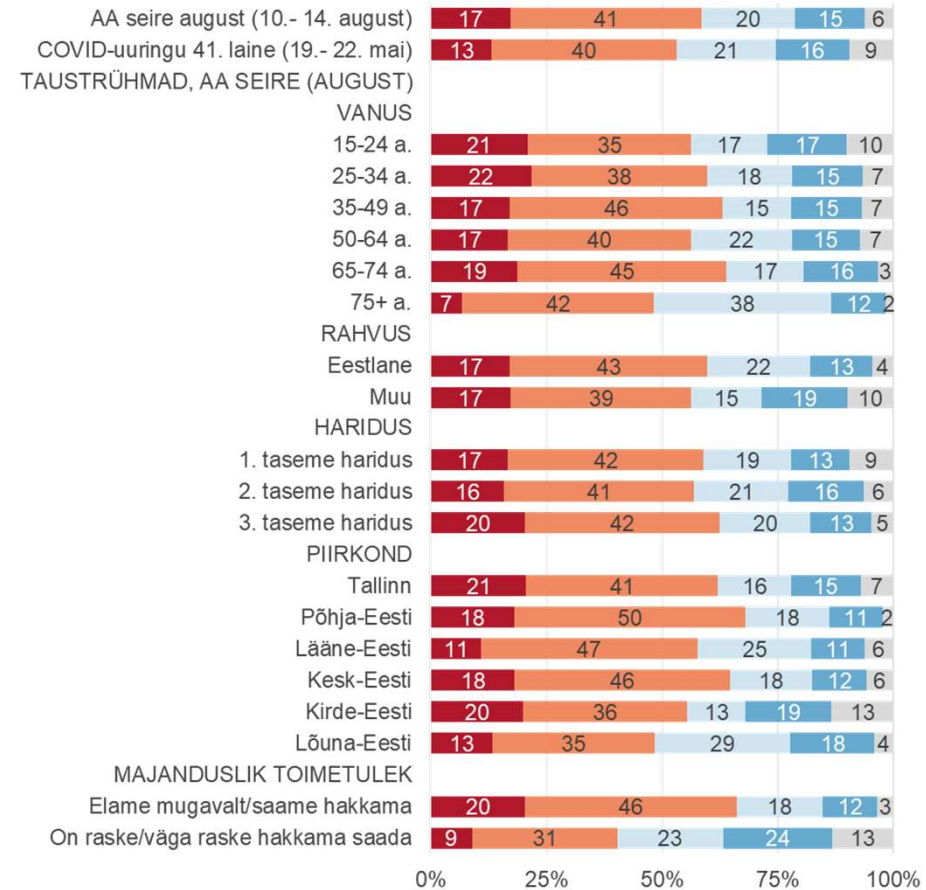
Palun hinnake, kui rahul Te üldiselt olete järgmiste valdkondadega oma elus:

■ Väga rahul ■ Üsna rahul ■ Mitte eriti rahul ■ Ei ole üldse rahul

Kuivõrd kehtivad teie kohta järgmised väited: Vaatan tulevikku lootuse ja entusiasmiga

■ Täiesti õige ■ Pigem õige ■ Ei ole õige ega vale ■ Pigem vale ■ Täiesti vale

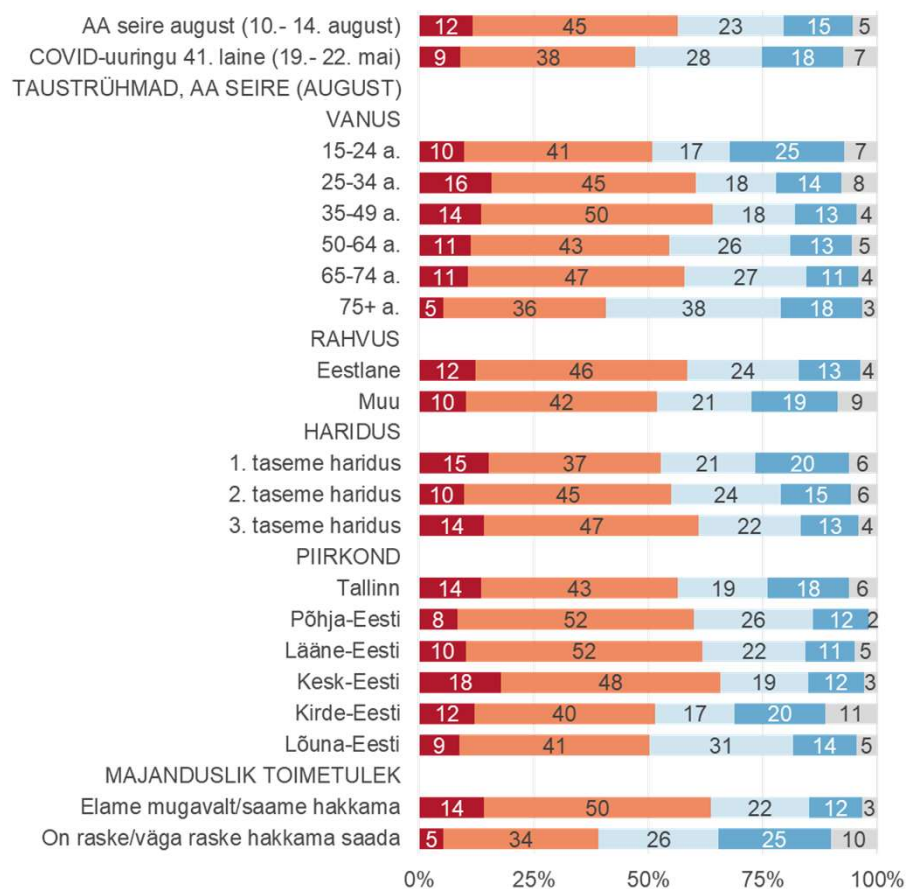

Vaimne tervis

Kõik vastajad, n=1256 (COVID-uuringus 1255 vastajat)

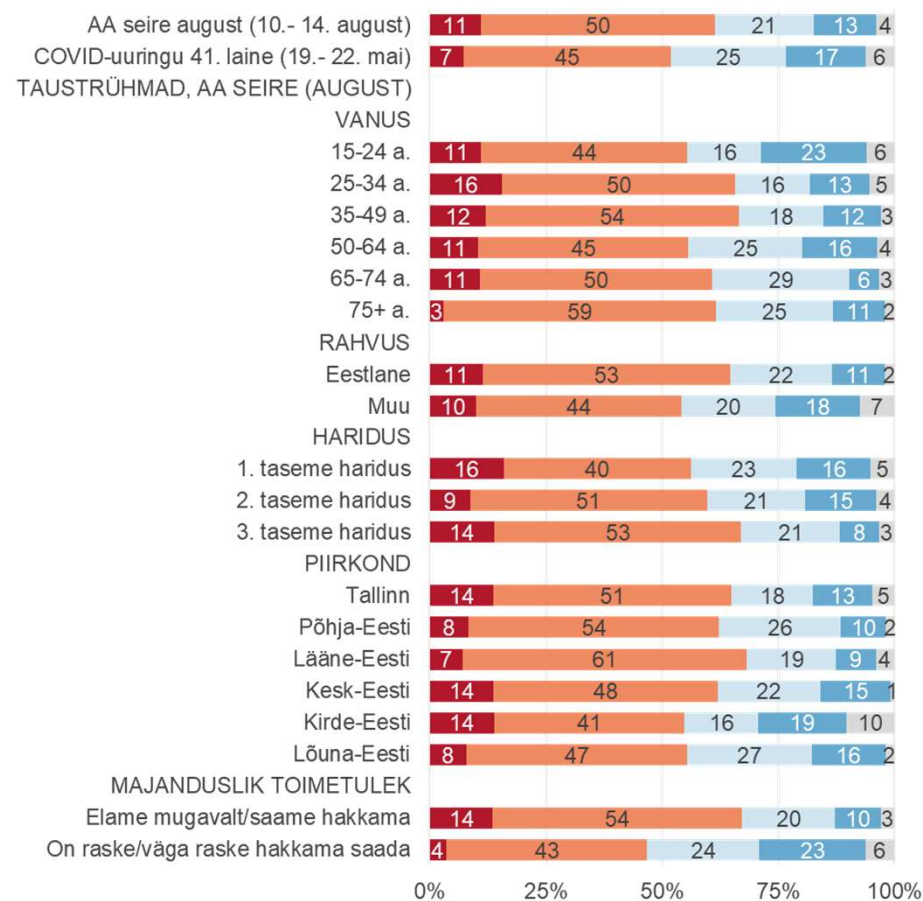
Kuivõrd kehtivad teie kohta järgmised väited: Tunnen end enamasti energilise ja elujõulisena

■ Täiesti õige ■ Pigem õige ■ Ei ole õige ega vale ■ Pigem vale ■ Täiesti vale

Tunnen end enamasti tähelepaneliku ja ärksana

■ Täiesti õige ■ Pigem õige ■ Ei ole õige ega vale ■ Pigem vale ■ Täiesti vale

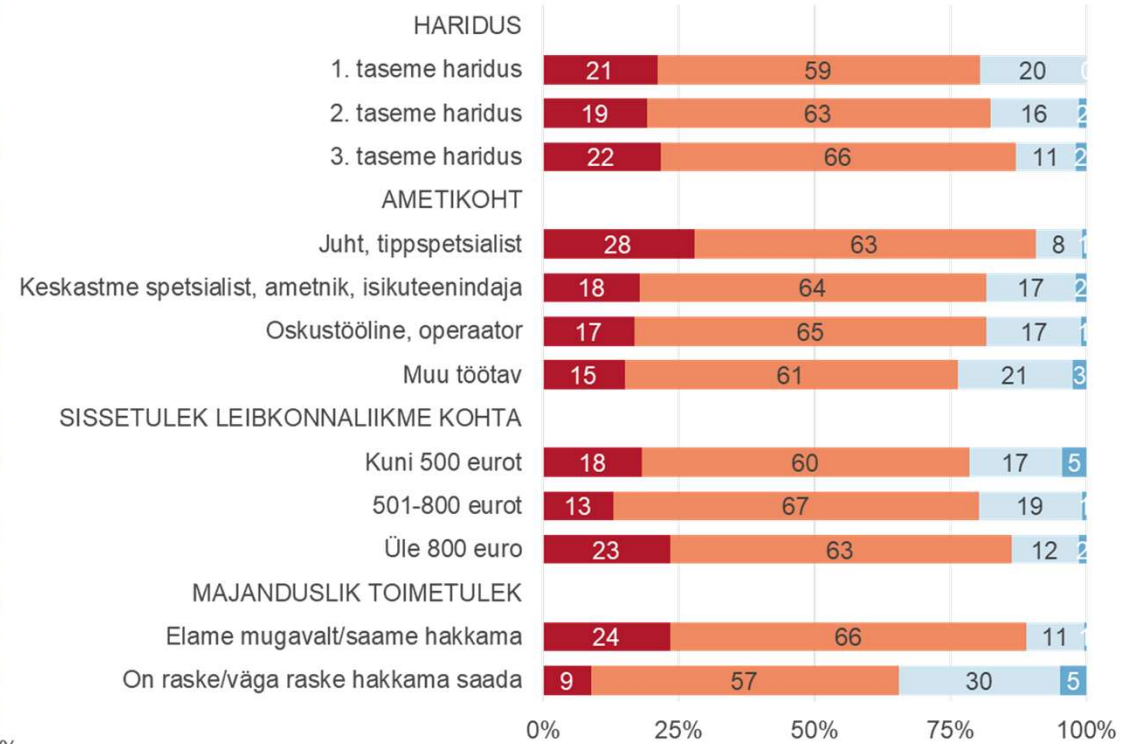
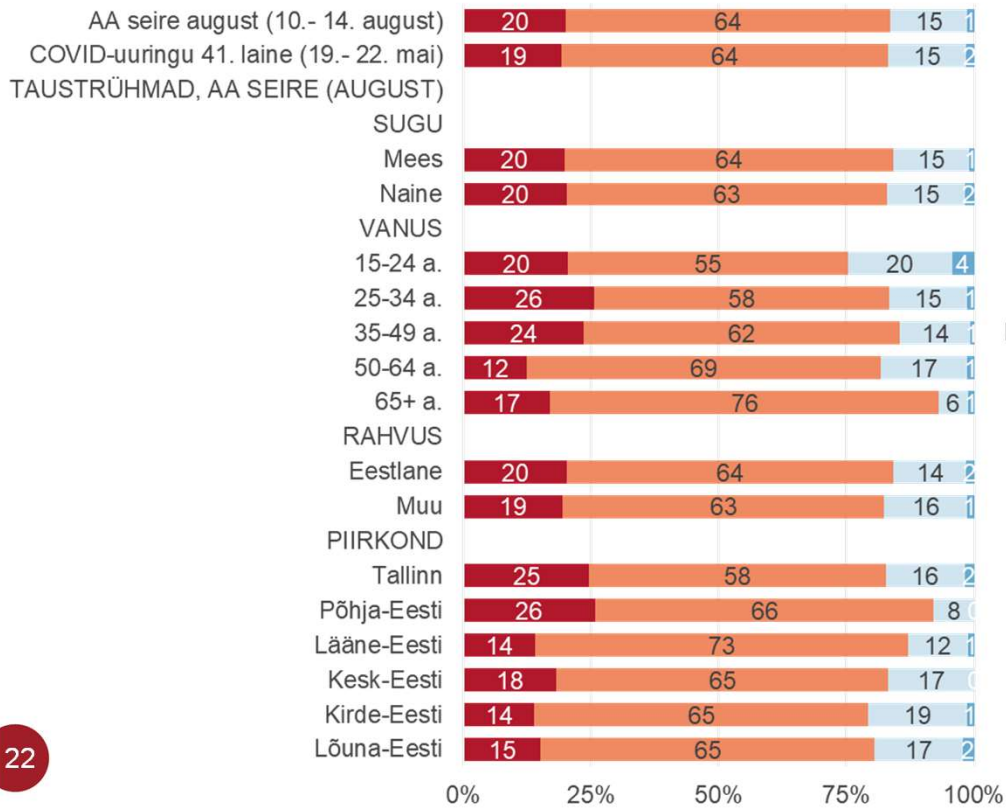

Rahulolu tööeluga

Vastajad, kes töötavad n=790 (COVID-uuringus 801 vastajat)

Kui rahul Te üldiselt olete oma tööeluga?

■ Väga rahul ■ Üsna rahul ■ Mitte eriti rahul ■ Ei ole üldse rahul

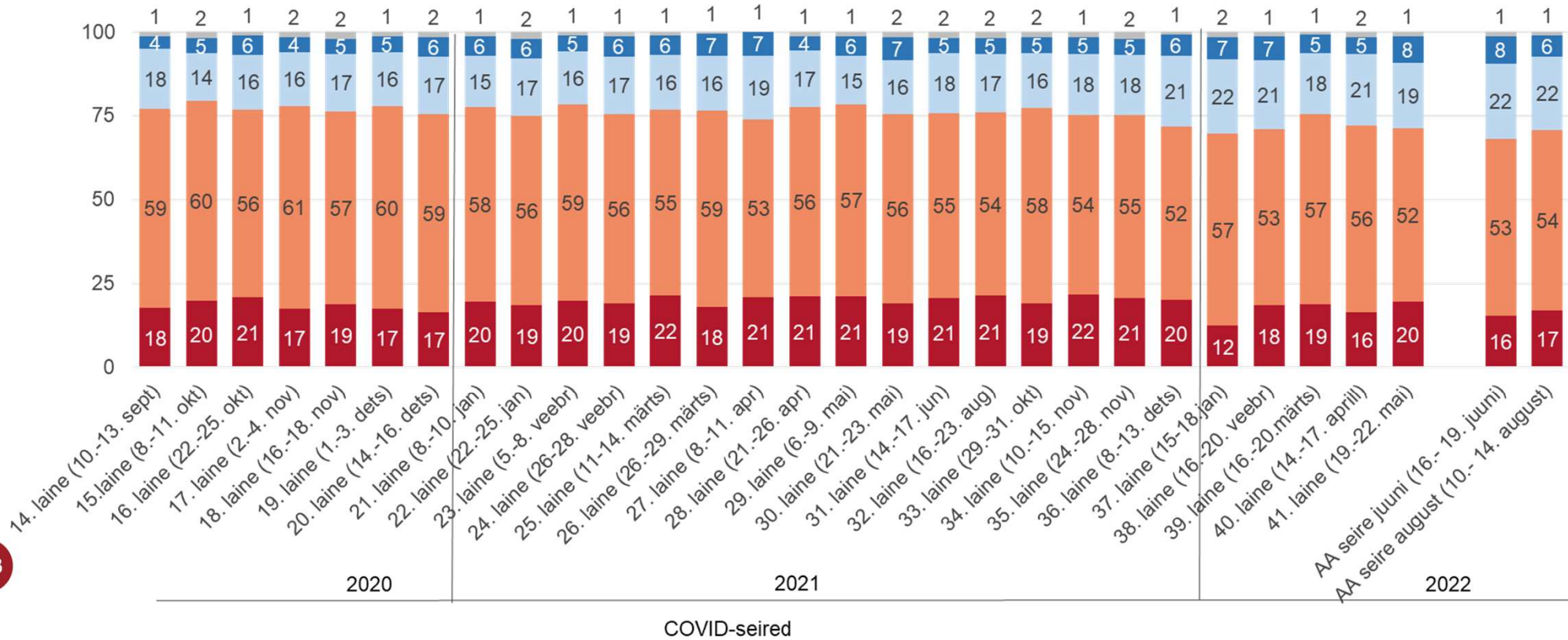

Majanduslik toimetulek, ajaline võrdlus 2020-2022

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1251-1509 vastajat), %

Milline järgnevatest kirjeldustest vastab Teie arvates kõige paremini Teie leibkonna praegusele sissetulekute tasemele?

- Elan /elame mugavalt praeguse sissetuleku juures
- Saame hakkama praeguse sissetuleku juures
- Praeguse sissetuleku juures on raske hakkama saada
- Praeguse sissetuleku juures on väga raske hakkama saada
- Ei oska öelda

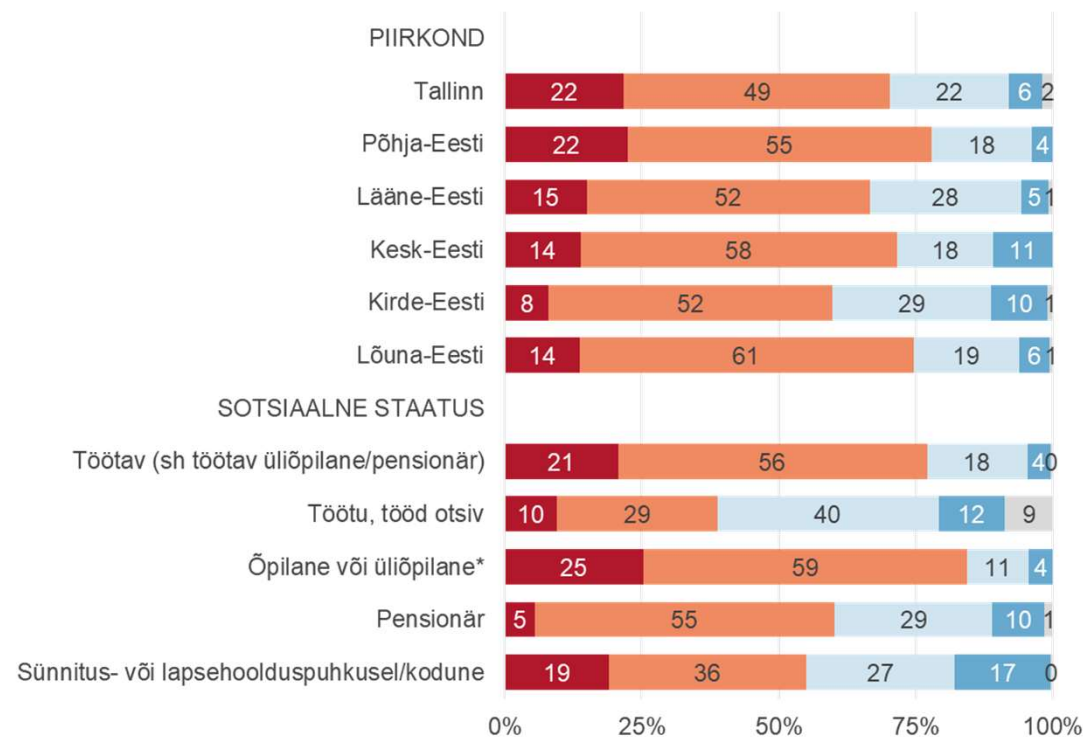
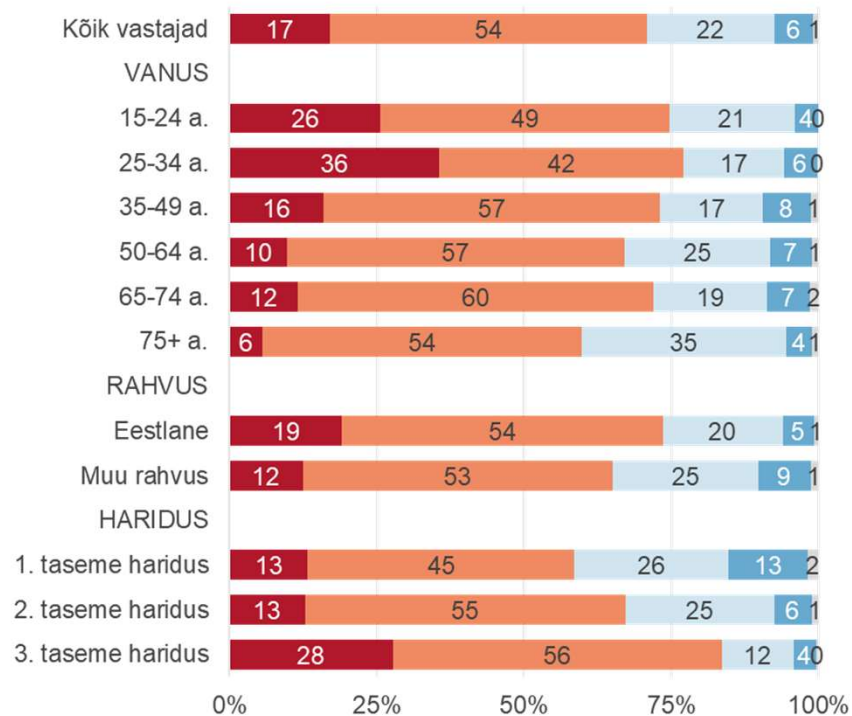

Majanduslik toimetulek, taustrühmade võrdlus

Kõik vastajad, n=1256

Milline järgnevatest kirjeldustest vastab Teie arvates kõige paremini Teie leibkonna praegusele sissetulekute tasemele?

- Elan /elame mugavalt praeguse sissetuleku juures
- Saame hakkama praeguse sissetuleku juures
- Praeguse sissetuleku juures on raske hakkama saada
- Praeguse sissetuleku juures on väga raske hakkama saada
- Ei oska öelda

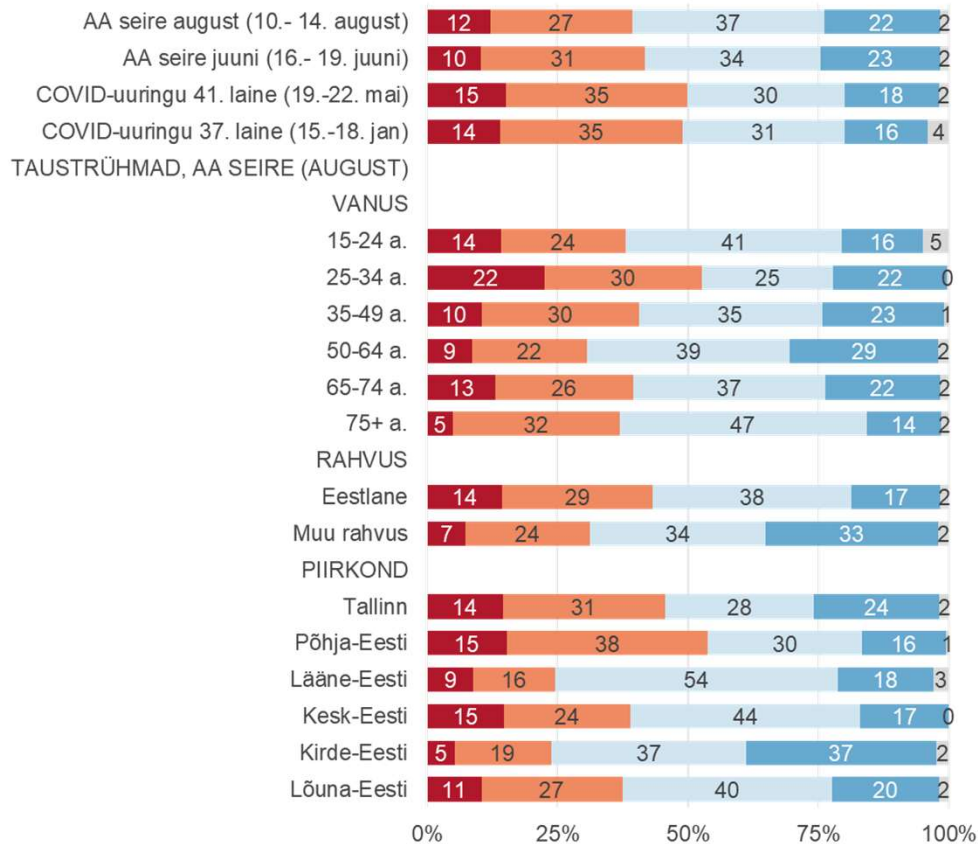
* Valimi suurus antud rühmas jäi alla 40 vastaja

Majanduslik kindlus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1255-1256 vastajat)

Mõeldes järgmise poolaasta peale ja hinnates oma leibkonna tänaseid sissetulekuid ja väljaminekuid, kui kindlalt Te tunnete, et saate planeerida ja katta oma (pere) kohustused ja kulud?

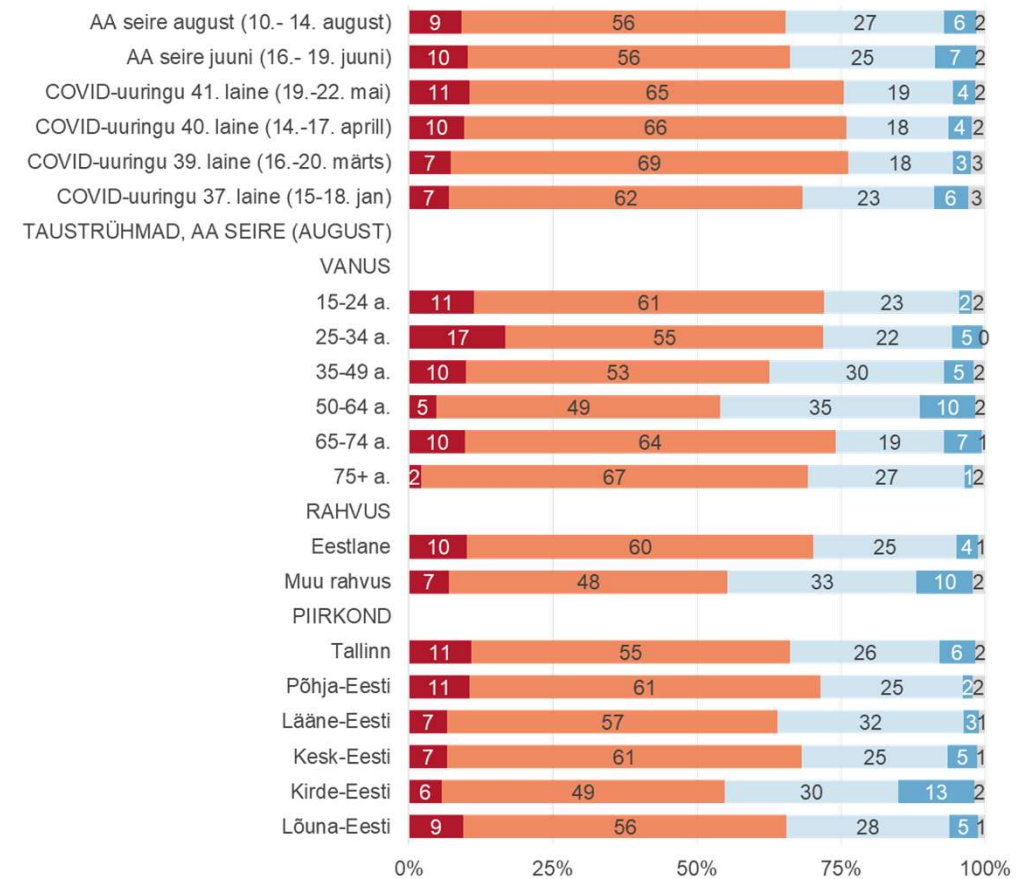
■ Täiesti kindlalt ■ Pigem kindlalt ■ Pigem tunnen ebakindlust ■ Tunnen suurt ebakindlust ■ Ei oska öelda

Eluga rahulolu

Kõike kokku võttes, kuivõrd rahul Te olete praegu oma eluga üldiselt?

■ Väga rahul ■ Pigem rahul ■ Pigem ei ole rahul ■ Ei ole üldse rahul ■ Ei oska öelda

Kokkuvõte - 1

- Riigikantselei strateegilise kommunikatsiooni osakonna tellimusel viidi 2022. aasta 10.– 14. augustil läbi üle-eestiline avaliku arvamuse uuring, mille käigus küsitleti veebis ja telefoni teel 1256 vähemalt 15-aastast Eesti elanikku.
- Suurem muutus institutsioonide usalduses toimus juunis, mil usaldus Riigikogu ja valitsuse vastu märgatavalt langes, jõudes tagasi 2022. aasta veebruarikuu tasemele. Augustis püsib usaldus valitsuse ja Riigikogu suhtes samal tasemel mis juunis: valitsust usaldab 49% (juunis 48%) ning Riigikogu 45% (juunis 42%) elanikest. Võrreldes juuniga on pisut vähenenud usaldus KOV-ide vastu (67%→63%). Usaldus presidendi vastu pole juuniga võrreldes oluliselt muutunud (juunis 70% ja augustis 67%).
- Üle Eesti on mitmes kohas Nõukogude režiimi sümbolikat kandvaid monumente, millest osa tähistab II maailmasõjas langenute matmispaiku. Muudest rahvustest elanike jaoks tähendavad need monumendid eelkõige võimalust meenutada rahu väärtust ja hinda (60%) ning mälestust kõigist inimestest, kes II maailmasõjas hukkusid või selle tõttu kannatasid (51%); 42% jaoks on need mälestusmärgid olulised nende endi sugulaste/lähedaste mälestamiseks, kes II maailmasõjas hukkusid/kannatasid ning 47% näeb nendes monumentides fašismi üle võidu saavutamise sümbolit. Eestlaste jaoks tähendavad need monumendid eelkõige meeldetuletust EV omariikluse ja vabaduse kaotusest (29%), kuid 43% jaoks ei oma need monumendid üldse mingit tähendust (muudest rahvustest elanikest vastavalt 11%).
- Kuigi muudest rahvustest elanike toetus Nõukogude sümbolikaga sõjamonumentide teisaldamisele on jätkuvalt madalam kui eestlastel, on nende hoiakutes viimastel kuudel toimunud olulisi muutusi (arvestada tuleb, et küsitlus viidi läbi vahetult enne T-34 tanki teisaldamist). Võrreldes juuniga on muudest rahvustest elanike seas kasvanud toetus sõjast langenute säilmete väärrikale ümbermatmisele avalikust ruumist kalmistutele (39%→55%) ning Nõukogude sümbolikat kandvate mälestusmärkide asendamisele neutraalsete ja lugupidavate hauatähistega (18%→31%) ja vähenenud nende osakaal, kes peavad enda jaoks oluliseks külastada II maailmasõjas langenute haua (60%→54%). Nii eestlaste kui muudest rahvustest elanike seas on kasvanud nõustumine väitega, mille kohaselt sobivad Nõukogude sümbolikat kandvad monumendid paremini muuseumidesse või mäluasutustesse kui avalikku ruumi (muudest rahvustest elanike seas 21%→34%, eestlaste seas 80%→85%).
- Kui aprillis oli elanike toetus Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmisele erakordselt kõrge (81% toetas), siis järgnevatel kuudel on toetus vähenenud: juunis toetas Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmist 75% ja augustis 74% elanikest. Toetus põgenike vastuvõtmisele on vähenenud eelkõige eestlaste seas (aprillis toetas 92%, juunis 85% ja augustis 83%), samas muudest rahvustest elanike toetus selgesuunaliselt muutunud pole (aprillis 59%, juunis 54%, augustis 56%). Elanikest 85% hinnangul on Eesti siia saabunud Ukraina sõjapõgenikke hästi toetanud (juunis arvas nii 79%).

Kokkuvõte - 2

- Uudiste ja teadmiste hankimise vahendina on eestlaste jaoks jätkuvalt kõige olulisemad infoallikad eestikeelsed telekanalid (kolme olulisema allika seas nimetas 67%) ja Eesti uudisteportaalid (59%), muudest rahvustest elanike jaoks samuti Eesti uudisteportaalid (49%), kuid ka sotsiaalmeedia (35%) ja venekeelsed Eesti telekanalid ja – saated (31%). Venemaa telekanalid on oluliseks infokanaliks 19%-i ning Venemaal tegutsevad uudisteportaalid 8%-i muudest rahvustest elanike jaoks. Kokku mainis Venemaa meediakanaleid endale oluliste infokanalitena 24% muudest rahvustest elanikest (juunis samuti 24%).
- Kui peale Ukraina sõja algust eestlaste usaldus Venemaa-Ukraina konflikti teemal info saamisel Eesti, Lääne ja Ukraina meediakanalite vastu tõusis, siis suvekuudel on usaldus vähenenud: Eesti kanaleid usaldab 80% (juunis 83% ja mais 88%), Lääne kanaleid 63% (juunis 67% ja mais 71%) ning Ukraina kanaleid 48% (juunis 51% ja mais 53%) eestlastest. Usaldus Venemaa meediakanalite vastu püsib eestlaste seas stabiilselt madal (3%). Muudest rahvustest elanike seas on usaldus Venemaa meediakanalite vastu võrreldes juuniga pisut vähenenud (30%→24%), kuid ülejäänud kanalite usalduses märkimisväärseid muutusi pole: Eesti kanaleid usaldab 34% (juunis 32%), Lääne kanaleid 26% (juunis 24%) ning Ukraina kanaleid 16% (juunis 12%) muudest rahvustest elanikest.
- Viimasel poolaastal on elanike kriitilisus koroonaviiruse-vastase vaktsineerimise suhtes kasvanud – kui jaanuaris suhtus vaktsineerimisse negatiivselt 18% elanikest, siis juunis oli vastav osakaal 24% ja augustis 25%. Negatiivselt suhtuvad vaktsineerimisse keskmisest sagedamini 35-64-aastased, muudest rahvustest, Kirde-Eestis elavad, madala hariduse või sissetulekuga inimesed.
- Vähemalt ühe süstiga COVID-i vastu vaktsineeritud vastajatest 61% oli saanud ka tõhustusdoosi. Lõpetatud vaktsineerimiskuuriga vastajatest, kes veel tõhustusdoosi saanud pole, ei soovi 50% tõhustusdoosi saada (viimastel kuudel on see näitaja püsinud stabiilsena). Vähenenud on nende inimeste osakaal, kes põhjendavad soovimatust tõhustusdoosi saada sellega, et on COVIDi läbi põdenud, kasvanud aga nende osakaal, kes põhjendavad oma vastumeelsust muuga (ei usu vaktsiini tõhususse, ei pea vajalikuks, kogesid vaktsiini negatiivseid kõrvalmõjusid vms).
- Võrreldes juuniga on elanike stressitase langenud – 30 päeva jooksul stressi kogenuete osakaal on vähenenud 77%-lt 71%-le, sealjuures suurel määral stressi kogenuete osakaal 28%-lt 23%-le. Ka ülejäänud vaimset tervist puudutavad küsimused ankeedis annavad tunnistust inimeste vaimse tervise näitajate paranemisest.

Kokkuvõte - 3

- Juunis suurenes toimetulekuraskusi kogevate inimeste osakaal ning kasvas elanike majanduslik ebakindlus. Augustis on majanduslikke toimetulekuraskusi kogevate inimeste osakaal üldjoontes samal tasemel mis juunis (juunis 31% ja augustis 28%) ning ka tuleviku osas majanduslikku ebakindlust tunnetavate inimeste osakaal pole märkimisväärselt muutunud (juunis 57% ja augustis 59%). Üldine eluga rahulolu püsib samuti muutumatuna (juunis oli eluga rahul 66% ja augustis 65% elanikest). Probleeme majandusliku toimetulekuga kogevad ning majanduslikku ebakindlust tunnetavad keskmisest sagedamini muudest rahvustest või madala haridusega inimesed. Vanuserühmade võrdluses kogevad probleeme majandusliku toimetulekuga kõige sagedamini 75-aastased ja eakamad, kuid tulevikule mõeldes tunnevad majanduslikku ebakindlust kõige enam 50-64-aastased. Regioonide võrdluses esineb majanduslikke toimetulekuraskusi kõige enam Kirde-Eestis; majanduslikku ebakindlust tuleviku osas aga nii Kirde- kui Lääne-Eestis.
- Kokkuvõttes: Eesti elanike eluga rahulolu, majanduslik toimetulek, majanduslik kindlustunne ning usaldus valitsuse vastu pole võrreldes juuniga muutunud. Koroonaviiruse-vastase vaktsineerimise suhtes kriitiliste inimeste osakaal on aeglates kasvutrendis, toetus sõjapõgenike vastuvõtmisele aga aeglates langustrendis. Muudest rahvustest elanike toetus Nõukogude sümbolikaga sõjamonumentide teisaldamisele on võrreldes juuniga kasvanud, kuid arvestada tuleb, et küsitlus toimus enne T-34 tanki teisaldamist Narvas, ning see sündmus võib muudest rahvustest elanike hoiakuid tugevalt mõjutada.

Tellija: Riigikantselei

Tellija kontaktisik: Marianna Makarova

Teostaja: Turu-uuringute AS

Raport: Vaike Vainu

Veebiküsitluse haldamine: Kristel Merusk

Telefoniküsitluse haldamine: Angelina Oblikas

Ankeedi tõlge, programmeerimine ja andmetöötlus: Irina Strapatsšuk

Pärnu mnt. 102, 11312 Tallinn

Tel: +(372) 585 29 700

turu-uuringute.eu